

**Okvirna evropska konvencija
o prekograničnoj saradnji
teritorijalnih zajednica ili vlasti**

Madrid, 21.05.1980.g.

Serija evropskih ugovora / 106

Preambula

Države članice Savjeta Evrope, potpisnice ove Konvencije,

smatrajući da je cilj Savjeta Evrope postizanje većeg jedinstva između njenih članica i unapređenje saradnje između njih;

smatrajući da će do ovog cilja, a kao što je to definisano članom 1. Statuta Savjeta Evrope, posebno dolaziti tako što će se postizati sporazumi u upravnom domenu;

smatrajući da Savjet Evrope treba da obezbijedi učešće teritorijalnih zajednica ili vlasti Evrope u postizanju ovog cilja;

uzimajući u obzir potencijalnu važnost koju za postizanje ovog cilja ima saradnja između teritorijalnih zajednica ili vlasti na granicama u takvim domenima kao što su regionalni, urbani ili ruralni razvoj, zaštita okoline, poboljšanje infrastrukture i javnih službi, te međusobna pomoć u kriznim situacijama;

uzimajući u obzir prošla iskustva koja pokazuju da saradnja između lokalnih i regionalnih vlasti u Evropi olakšava ovim vlastima efikasnije ispunjavanje njihovih zadataka, a posebno doprinosi poboljšanju položaja i razvoju graničnih oblasti;

odlučne da unaprijede takvu saradnju u najvećoj mogućoj mjeri, te da na taj način daju doprinos ekonomskom i društvenom napretku graničnih oblasti i duhu solidarnosti koji ujedinjuje evropske narode,

sporazumjele su se kao što slijedi:

Član 1.

Svaka od ugovornih strana preuzima na sebe obavezu da olakšava i njeguje prekograničnu saradnju između teritorijalnih zajednica ili vlasti koje su pod njenom jurisdikcijom i teritorijalnih zajednica ili vlasti koje su pod jurisdikcijom drugih ugovornih strana. Ugovorna strana će nastojati da unaprijedi zaključivanje ovih ugovora i aranžmana koji se mogu pokazati eophodnim za ostvarivanje ove svrhe, poštujući pri tome razlike u ustavnim odredbama svake od ugovornih strana.

Član 2.

1. U smislu ove Konvencije, prekogranična saradnja će označavati sve zajednički usklađene činove koji imaju za cilj jačanje i njegovanje dobrosusjedskih odnosa između teritorijalnih zajednica ili vlasti unutar jurisdikcije dvije ili više Ugovornih strana, kao i zaključivanje ugovora i aranžmana koji su potrebni za postizanje ovog cilja. Prekogranična saradnja će se odvijati u okviru onakvih ovlasti teritorijalnih zajednica ili vlasti kakve su definisane domaćim zakonodavstvom. Ova Konvencija neće mijenjati predmet i prirodu tih ovlasti.

2. U smislu ove Konvencije, izraz «teritorijalne zajednice ili vlasti» će označavati one zajednice, vlasti ili tijela koja obavljaju lokalne i regionalne funkcije i koja se takvima smatraju prema domaćim zakonima svake od država. Međutim, svaka od ugovornih strana može, u vrijeme potpisivanja ove Konvencije ili putem davanja naknadne obavijesti Generalnom sekretaru Savjeta Evrope, imenovati one zajednice, vlasti ili tijela, predmete i oblike, na koje želi da ograniči obim primjene ove Konvencije ili koje namjerava da isključi iz obima primjene ove Konvencije.

Član 3.

1. U smislu ove Konvencije, Ugovorne strane će podsticati, a u zavisnosti od paragrafa 2. člana 2., sve one inicijative koje dolaze od strane teritorijalnih zajednica i vlasti, a koje se rukovode okvirnim aranžmanima između teritorijalnih zajednica i vlasti razrađenim u okviru Savjeta Evrope. Ukoliko to procijene neophodnim, mogu uzeti u obzir i modele bilateralnih ili multilateralnih međudržavnih sporazuma sačinjene od strane Savjeta Evrope i namijenjene olakšavanju saradnje među teritorijalnim zajednicama i vlastima.

Zaključeni aranžmani i sporazumi mogu se zasnivati na modelima sporazuma, statuta i ugovora, odnosno okvirnim sporazumima, statutima i ugovorima, datim u dodatku ove Konvencije pod brojem 1.1. do 1.5. i 2.1. do 2.6.¹, uz sve promjene koje zahtijeva određena situacija svojstvena svakoj od ugovornih strana. Ovi modeli sporazuma, statuta i ugovora, odnosno okvirni sporazumi, statuti i ugovori namijenjeni su da služe samo kao uputstva, te nemaju punovažnost ugovora.

2 Ukoliko ugovorne strane smatraju za potrebno da zaključe međudržavne sporazume, tim sporazimima se, između ostalog, mogu odrediti kontekst, oblici i granice unutar kojih teritorijalne zajednice i vlasti zainteresovane za prekograničnu saradnju mogu djelovati. Svaki od ovih sporazuma takođe može odrediti i vlasti ili tijela na koje se takav sporazum primjenjuje.

3. Gore navedene odredbe ne spriječavaju ugovorne strane da, na osnovu zajedničkog pristanka, pribjegu i drugim oblicima prekogranične saradnje. Slično tome, odredbe ove Konvencije ne treba tumačiti tako kao da se njima ukidaju postojeći sporazumi o saradnji.

4. Sporazumi i aranžmani biće zaključivani uz dužno poštovanje prema sudskoj nadležnosti koju unutrašnje zakonodavstvo svake od ugovornih država predviđa u pogledu međunarodnih odnosa i generalne politike, kao i uz poštovanje svih pravila u pogledu upravljanja ili nadzora kojima podliježu teritorijalne zajednice ili vlasti.

5. U tom cilju, svaka od ugovornih strana može, u vrijeme potpisivanja ove Konvencije ili putem naknadnog saopštenja upućenog Generalnom sekretaru Savjeta Evrope, precizirati koje su vlasti nadležne po njenim domaćim zakonima za vršenje kontrole ili nadzora nad teritorijalnim zajednicama i vlastima u pitanju.

---

¹ Dato je odobrenje za objavljivanje dodatnih modela sporazuma i okvirnih sporazuma; ovi se nalaze u dodatku ovoj Konvenciji pod brojevima 1.6. do 1.13. i 2.7. do 2.15.

Član 4.

Svaka ugovorna strana će nastojati da razriješi sve pravne, administrativne ili tehničke poteškoće koje mogu ometati razvoj i glatko odvijanje prekogranične saradnje, te će se o tome konsultovati sa drugom zainteresovanom ugovornom stranom ili stranama, u obimu do kojeg to bude potrebno.

Član 5.

Ugovorne strane će razmotriti da li je uputno da se teritorijalnim zajednicama ili vlastima koje su uključene u prekograničnu saradnju u skladu sa odredbama Konvencije daju iste onakve pogodnosti kao da sarađuju na unutardržavnom nivou.

Član 6.

Svaka ugovorna strana će u najvećoj mogućoj mjeri dostavljati sve informacije koje zatraži druga ugovorna strana, s namjerom da drugoj ugovornoj strani olakša ispunjavanje njenih obaveza prema ovoj Konvenciji.

Član 7.

Svaka ugovorna strana će se pobrinuti da teritorijalne zajednice ili vlasti i pitanja budu informisane o sredstvima za djelovanja koja su im dostupna prema ovoj Konvenciji.

Član 8.

1. Ugovorne strane će proslijediti Generalnom sekretaru Savjeta Evrope sve relevantne informacije koje se tiču sporazuma i aranžmana predviđenih članom 3.
2. Svi prijedlozi od strane jedne ili više ugovornih strana koji imaju za cilj dopunjavanje ili proširivanje ove Konvencije ili modela sporazuma i aranžmana, biće saopšteni Generalnom sekretaru Savjeta Evrope. Generalni sekretar će ih potom dostaviti Komitetu ministara Savjeta Evrope koji će odlučiti o tome šta dalje preduzeti.

Član 9.

1. Ova Konvencija će biti otvorena za potpisivanje državama članicama Savjeta Evrope. Ona će podlijegati ratifikovanju, prihvatanju ili odobrenju. Instrumenti ratifikovanja, prihvatanja ili odobrenja biće deponovani kod Generalnog sekretara Savjeta Evrope.
2. Ova Konvencija će stupiti na snagu tri mjeseca nakon dana deponovanja četvrtog instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja, pod uslovom da najmanje dvije od država koje su izvršile ovu formalnu obavezu posjeduju zajedničku granicu.
3. U odnosu na zemlju potpisnicu koja naknadno ratifikuje, prihvati ili odobri ovu Konvenciju, Konvencija će stupiti na snagu tri mjeseca nakon dana deponovanja njenog instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja.

Član 10.

1. Nakon što ova Konvencija stupi na snagu, Komitet ministara Savjeta Evrope može jednoglasno odlučiti da pozove bilo koju od evropskih država nečlanica da pristupi

ovoj Konvenciji. O ovom pozivu moraju se izričito složiti sve države koje su ratifikovale ovu Konvenciju.

2. To pristupanje će se izvršiti na taj način što će se kod Generalnog sekretara Savjeta Evrope deponovati instrument pristupanja, koji će stupiti na snagu tri mjeseca od dana njegovog deponovanja.

Član 11.

1. Bilo koja od ugovornih strana može, u mjeri u kojoj se to nje tiče, istupiti iz ove Konvencije tako što će o tome uputiti obavijest Generalnom sekretaru Savjeta Evrope.
2. To istupanje iz Konvencije će stupiti na snagu šest mjeseci od dana primitka takve obavijesti od strane Generalnog sekretara.

Član 12.

Generalni sekretar Savjeta Evrope će obavijestiti države članice Savjeta Evrope, kao i sve države koje su pristupile ovoj Konvenciji, o:

- a) svakom potpisivanju;
- b) svakom deponovanju instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja;
- c) svakom datumu stupanja na snagu ove Konvencije u skladu sa članom 9. Konvencije;
- d) svakoj izjavi koja bude primljena u skladu sa odredbama paragrafa 2 člana 2. ili paragrafa 5. člana 3.;
- e) svakoj obavijesti primljenoj u skladu sa odredbama člana 11. i o svakom datumu kada takvo istupanje iz Konvencije stupa na snagu.

U potvrdu gorenavedenog, dolepotpisani, propisno ovlašteni u tu svrhu, potpisuju ovu Konvenciju.

Sačinjeno u Madridu, 21. maja 1980. g., na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se oba teksta imaju smatrati jednako vjerodostojnim, u jednom primjerku koji će biti deponovan u arhivama Savjeta Evrope. Generalni sekretar Savjeta Evrope će poslati ovjerene kopije svakoj državi članici Savjeta Evrope i svakoj državi koja je pozvana da pristupi ovoj Konvenciji.

Dodatak

Dodatak

Modeli sporazuma, statuta i ugovora i okvirni sporazumi, statuti i ugovori o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.¹

Ovaj stepenovani sistem modela sporazuma bio je napravljen na osnovu razlikovanja dvije glavne kategorije, definisane u zavisnosti od nivoa na kojem se sporazum zaključuje:

- modela međudržavnih sporazuma o prekograničnoj saradnji na lokalnom i regionalnom nivou;
- okvirnih sporazuma, ugovora ili statuta koji mogu pružiti osnovu za prekograničnu saradnju između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

Kao što je prikazano u sljedećoj tabeli, samo dva modela međudržavnih sporazuma za unapređenje prekogranične saradnje i regionalno prekogranično povezivanje spadaju isključivo pod jurisdikciju država. Drugi međudržavni sporazumi samo uspostavljaju pravni okvir za zaključivanje sporazuma ili ugovora između teritorijalnih zajednica ili vlasti, za koje su okvirne šeme date u drugoj kategoriji.

1. Modeli međudržavnih sporazuma

Generalne klauzule modela sporazuma

- 1.1. Model međudržavnog sporazuma za unapređenje prekogranične saradnje;
- 1.2. Model međudržavnog sporazuma o regionalnom prekograničnom savjetovanju;
- 1.3. Model međudržavnog sporazuma o lokalnom prekograničnom savjetovanju;
- 1.4. Model međudržavnog sporazuma o ugovornoj prekograničnoj saradnji lokalnih vlasti;
- 1.5. Model međudržavnog sporazuma o organima prekogranične saradnje lokalnih vlasti;
- 1.6. Model sporazuma o međuregionalnoj i/ili međuopštinskoj ekonomskoj i društvenoj saradnji;
- 1.7. Model sporazuma o međuvladinoj saradnji u domenu prostornog planiranja;
- 1.8. Model sporazuma o međuregionalnoj i/ili međuopštinskoj prekograničnoj saradnji u domenu prostornog planiranja;
- 1.9. Model sporazuma o stvaranju i upravljanju prekograničnim parkovima;
- 1.10. Model sporazuma o stvaranju i upravljanju prekograničnim ruralnim parkovima;
- 1.11. Model međudržavnog sporazuma o prekograničnoj saradnji u stvarima koje se tiču permanentnog obrazovanja, informacija, zapošljavanja i radnih uslova;
- 1.12. Model međudržavnog sporazuma o unapređivanju prekogranične ili transnacionalne školske saradnje;
- 1.13. Model sporazuma o prekograničnoj ili međuteritorijalnoj saradnji u pogledu iskorištavanja zemljišta duž prekograničnih rijeka.

---

¹ Kao što je navedeno u drugom podparagrafu prvog paragrafa člana 3. Konvencije, modeli sporazuma, okvirni sporazumi, statuti i ugovori namijenjeni su da služe isključivo kao smjernice i nemaju punovažnost ugovora.

2. Okvirni sporazumi, statuti i ugovori između lokalnih vlasti

- 2.1. Okvirni sporazum o formiranju konsultativne grupe među lokalnim vlastima;
- 2.2. Okvirni sporazum o saradnji na području upravljanja prekograničnim lokalnim javnim poslovima;
- 2.3. Okvirni sporazum o formiranju prekograničnih udruženja na osnovu privatnog prava;
- 2.4. Okvirni ugovor o međusobnom snabdijevanju robama ili uslugama između lokalnih vlasti u graničnim oblastima (po tipu privatnog prava);
- 2.5. Okvirni ugovor o snabdijevanju robama ili uslugama između lokalnih vlasti u graničnim oblastima (po tipu javnog prava);
- 2.6. Okvirni sporazum o uspostavi organa prekogranične saradnje između lokalnih vlasti;
- 2.7. Model sporazuma u domenu međuregionalne i/ili međuopštinske ekonomske i društvene saradnje;
- 2.8. Model sporazuma međuregionalne i/ili međuopštinske prekogranične saradnje u domenu prostornog planiranja;
- 2.9. Model sporazuma o stvaranju prekograničnih parkova i upravljanju njima;
- 2.10. Model sporazuma o stvaranju prekograničnih ruralnih parkova i upravljanju njima;
- 2.11. Model sporazuma između udruženja formiranih na osnovu privatnog prava o stvaranju prekograničnih parkova i upravljanju njima;
- 2.12. Model sporazuma između lokalnih i regionalnih vlasti o razvoju prekogranične saradnje na polju civilne zaštite i međusobne pomoći u slučajevima prirodnih katastrofa u graničnim područjima;
- 2.13. Model sporazuma o transnacionalnoj saradnji između škola i lokalnih zajednica;
- 2.14. Model sporazuma o uvođenju prekograničnih nastavnih planova i programa;
- 2.15. Model sporazuma o prekograničnoj ili međuteritorijalnoj saradnji u pogledu korištenja zemljišta duž prekograničnih rijeka.

1. Model međudržavnih sporazuma

Uvodna napomena: sistem međudržavnih sporazuma ima prije svega za cilj da precizno definiše one okvire, oblike i granice unutar kojih države žele da se odvijaju aktivnosti njihovih teritorijalnih vlasti, te da uklone pravne nejasnoće koje bi mogle stvarati probleme (definisanje mjerodavnog zakonodavstva, nadležnog sudstva, mogućih puteva žalbe itd.).

Nadalje, zaključivanje međudržavnih sporazuma među zainteresovanim državama koje rade na unapređivanju prekogranične saradnje među lokalnim vlastima, nesumnjivo bi bilo korisno na planu:

- zvaničnog priznavanja legitimiteta takve saradnje i poticanja lokalnih vlasti da koriste takvu vrstu saradnje;
- određivanja svrhe i usluga pod kojima nadzorne ili kontrolne vlasti intervenišu;
- razmjene informacija među državama;
- veza koje se mogu uspostaviti između tih oblika saradnje i drugih vrsta usklađenog djelovanja u graničnim oblastima;
- izmjene onih zakonskih propisa, odnosno tumačenja propisa, koji ometaju međugraničnu saradnju; itd.

Sistem višestrukog izbora modela sporazuma omogućava vladama da postave međugraničnu saradnju u onaj kontekst koji najviše odgovara njihovim potrebama tako što će koristiti međudržavne sporazume za unapređenje prekogranične saradnje (1.1.) kao temelj, te nadograđivati te sporazume sa bilo kojim od različitih alternativa (modeli sporazuma 1.2. do

1.5.). Države mogu pribjeći bilo samo jednoj alternativni, više alternativa ili čak svim alternativama, a ot mogu raditi bilo istovremeno ili u fazama. U slučaju sporazuma među državama koje već posjeduju slične pravne sisteme, kao što su na primjer skandinavske države, može biti nepotrebno pribjeći sporazumima takve specifične vrste.

Generalne klauzule za modele sporazuma od 1.1. do 1.5.¹

Član a.

1. U smislu ovog sporazuma, «lokalne vlasti» znače one vlasti, zajednice ili tijela koja obavljaju lokalne funkcije prema domaćem zakonodavstvu svake pojedine države.
2. U smislu ovog sporazuma, «regionalne vlasti» znače one vlasti, zajednice ili tijela koja obavljaju regionalne funkcije prema domaćem zakonodavstvu svake pojedine države.²

Član b.

Ovaj sporazum neće ići na štetu raznih postojećih oblika međugranične saradnje između država strana iz sporazuma, naročito ne na štetu onih oblika saradnje koji se zasnivaju na nekom međunarodnom sporazumu.

Član c.

Strane će informisati regionalne i lokalne vlasti o sredstvima djelovanja koja im stoje na raspolaganju i pomoći će im da se njima posluže.

Član d.

«Više vlasti» u ovom sporazumu znače one vlasti koje takve budu navedene od strane svake strane pojedinačno.

Član e.

Obim i priroda ovlasti lokalnih vlasti, onako kako su definisani domaćim zakonodavstvom država strana iz sporazuma, neće biti na bilo koji način modifikovani ovim sporazumom.

Član f.

Svaka država može u bilo kojem momentu specifično navesti koje ovlasti na njenoj teritoriji, ciljeve i oblike saradnje isključuje iz primjene ovog sporazuma. Takvo specifično navođenje, međutim, neće ići na štetu prava već stečenih tokom postojeće saradnje.

Član g.

Strane će držati Generalnog sekretara Savjeta Evrope upoznatim sa aktivnostima komisija, komiteta i drugih tijela kojima je povjeren neki zadatak po ovom sporazumu.

---

¹ Vidjeti fusotu 1, strana 3.

² Paragraf 2 neće biti uključen u nacrtu sporazuma 1.3., 1.4. i 1.5.

Član h.

Strane mogu praviti manje izmjene u ovom ugovoru, a u svjetlu iskustava koje steknu, jednostavnom razmjenom obavijesti.

Član i.

1. Svaka strana će obavijestiti drugu stranu o okončanju postupaka koje domaće zakonodavstvo zahtijeva za implementaciju ovog sporazuma, koji će postati izvršnim na dan posljednje obavijesti.
2. Ovaj sporazum se sklapa na period od pet godina od dana njegovog stupanja na snagu. Osim ukoliko se šest mjeseci prije njegovog isteka ne da pismena obavijest o raskidu sporazuma, taj sporazum će se automatski obnavljati pod istim uslovima u narednim periodima od pet godina.
3. Strana koja daje obavijest o raskidu može naznačiti da se ugovor primjenjuje samo u odnosu na specifično navedene članove, teritorijalne oblasti ili domene aktivnosti. U tom slučaju, sporazum će ostati na snazi za preostali dio, osim ukoliko ga druga strana ili strane ne raskinu u roku od četiri mjeseca po primitku obavijesti o djelomičnom raskidu.
4. Strane mogu u bilo koje doba suspendovati primjenu sadašnjeg sporazuma na određeni period. Isto tako se na sličan način mogu dogovoriti o tome da aktivnost određenog komiteta bude suspendovana ili prekinuta.

1.1. Model međdržavnog sporazuma za unapređenje međugranične saradnje

Uvodna napomena: Ovo je model međdržavnog sporazuma koji sadrži opšte osnovne odredbe i koji se može zaključivati bilo samostalno bilo u sprezi sa jednim ili više drugih modela međdržavnih sporazuma navedenih u daljem tekstu.

Vlade.....
i .....

Svjesne prednosti prekogranične saradnje onako kako je definisana u Okvirnoj evropskoj Konvenciji o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti, sporazumjele su se kao što slijedi:

Član 1.

Strane preuzimaju na sebe obavezu da istražuju mogućnosti i unapređuju sredstva prekogranične saradnje na regionalnom i lokalnom nivou.

Pod prekograničnom saradnjom ove vlade podrazumijevaju sve usklađene upravne, tehničke, ekonomske, socijalne ili kulturne mjere kojima se konsoliduje i pojačava dobrosusjedstva

saradnja između oblasti smještenih na obje strane granice, te zaključivanje odgovarajućih sporazuma u svrhu razrješavanja problema kojise mogu pojaviti na ovom polju. Ove mjere bi trebale imati za cilj, između ostalog, da poboljšaju uslove za regionalni i gradski razvoj, zaštitu prirodnih resursa, međusobnu pomoć u slučajevima prirodnih katastrofa ili nesreća i poboljšanje javnih službi.

Član 2.

Strane će nastojati, na osnovu međusobnih konsultacija, obezbijediti regionalnim vlastima unutar njihove jurisdikcije sredstva potrebna za uspostavljanje saradnje.

Član 3.

Strane takođe preuzimaju na sebe obavezu da stimulišu akcije lokalnih vlasti koje imaju za cilj uspostavljanje i razvoj prekogranične saradnje.

Član 4.

Lokalne i regionalne vlasti koje se angažuju na prekograničnoj saradnji u skladu sa ovim sporazumom imaće prava na iste pogodnosti i zaštitu kao da saraduju na državnom nivou.

Nadležne vlasti svake strane će se pobrinuti da se izdvoje odgovarajuća sredstva iz budžeta koja su potrebna za pokrivanje tekućih troškova onih tijela koja su odgovorna za unapređivanje prekogranične saradnje obuhvaćene ovim sporazumom.

Član 5.

Svaka strana će naložiti onom tijelu, komisiji ili instituciji kojeg ona bude odredila da prouči tekuću državnu legislativu i regulativu u svrhu predlaganja promjena kod svih onih odredbi koje bi mogle ometati razvoj lokalne prekogranične saradnje. Takva tijela će naročitu pažnju obratiti poboljšanju fiskalnih i carinskih propisa, pravila u vezi devizne razmjene i prenosa kapitala, i postupaka kojima se reguliše intervencija od strane viših vlasti, naročito u pogledu nadzora ili kontrole.

Prije nego što se preduzmu koraci o kojima govori predhodni podparagraf, strane će se po potrebi međusobno konsultovati i razmijeniti sve relevantne informacije.

Član 6.

Strane će nastojati da putem arbitraže ili na neki drugi način razriješe ona sporna pitanja od lokalne važnosti čije bi prethodno rješavanje bilo neohodno za uspjeh projekata prekogranične saradnje.

1.2. Model međudržavnog sporazuma o prekograničnom regionalnom savjetovanju

Uvodna napomena: Ovaj sporazum se može zaključivati bilo samostalno bilo u sprezi sa jednim ili više modela međudržavnih sporazuma (tekstovi 1.1. do 1.5.)¹

Član 1.

U cilju unapređenja prekograničnih međusobnih konsultacija regija, definisanih u dodatku ovom tekstu, strane će uspostaviti zajedničku komisiju (u daljem tekstu: «komisija»), i ukoliko bude potrebno, jedan ili više regionalnih komiteta (u daljem tekstu:»komiteti») koji će se baviti pitanjima u vezi sa prekograničnim međusobnim savjetovanjem.

Član 2.

1. Komisija i komiteti će se sastojati od delegacija čiji će članovi biti izabrani od strane obje ugovorne strane.
2. Delegacije komisija neće imati više od osam članova, od kojih će najmanje tri predstavljati regionalne vlasti. Predsjedavajući delegacija komiteta, ili njihovi predstavnici, uzimaće učešća u radu komisije u savjetodavnom svojstvu.²
3. Komiteti će biti sastavljeni od... delegacija, od kojih će svaka imati ... članova, a biće formirani na inicijativu komisije u dogovoru sa regionalnim i lokalnim vlastima graničnih oblasti obuhvaćenih ovim sporazumom. Delegacije komiteta biće sastavljene od predstavnika tih vlasti ili regionalnih ili lokalnih tijela. Po jedan delegat će biti imenovan od strane centralnih vlasti. On će, u slučajevima gdje je to potrebno, biti izabran između onih članova tijela koji predstavljaju centralne vlasti u onim graničnim oblastima za koje su ti komiteti odgovorni.
4. Komisija će se sastajati najmanje jedanput godišnje. Komiteti će se sastajati po potrebi, ali najmanje dva puta godišnje.
5. Komisija i komiteti će sastaviti svoje vlastite pravilnike.

Član 3.

Svaka strana će snositi troškove svoje vlastite delegacije u komisiji.

Troškove delegacija komiteta snosiće vlasti koje formiraju date delegacije.

Član 4.

U svrhu koordinacije i kontinuiteta rada komisije i komiteta, strane će, ukoliko to bude potrebno, ustanoviti sekretarijat, čiji će sastav, sjedište, način rada i način finansiranja biti ustanovljen putem ad hoc dogovora između njih, a po prijedlogu komisije. Ukoliko se strane o tome ne dogovore, komisija može sama osnovati takav sekretarijat.

---

¹ Vidjeti fusnotu 1, strana 3.

² Broj članova komisije koji se ovdje daje služi kao smjernica i mora se prilagođavati pojedinim situacijama, kao što bi to i inače trebao biti slučaj sa svim odredbama ovog modela sporazuma. Predlažući broj članova, autori ovih modela sporazuma su imali namjeru da podvuku potrebu za efikasnim komisijama sa relativno malim brojem članova. Takođe su htjeli ukazati na omjer koji bi trebalo održavati između broja predstavnika centralne vlasti sa jedne strane i regionalnih vlasti sa druge strane.

Član 5.

Granične oblasti obuhvaćene ovim sporazumom definišu se u dodatku ovog sporazuma, a sadržaj tog dodatka moguće je mijenjati putem jednostavne razmjene obavijesti.

Član 6.

1. Pitanja koja su predmet prekograničnih dogovaranja su pitanja koja se javljaju u sljedećim oblastima:¹
  - gradski i regionalni razvoj;
  - transport i komunikacije (javni transport, putevi i autoputevi, zajednički aerodromi, vodeni putevi, luke itd.);
  - energija (električne centrale, snabdijevanje gasom, strujom i vodom);
  - očuvanje prirode (mjesto kojima je potrebna zaštita, rekreaciona područja, prirodni parkovi itd);
  - očuvanje voda (kontrola zgađenja, postrojenja za prečišćavanja itd.);
  - zaštita atmosfere (zagađenje vazduha, smanjenje buke, zone bez buke itdd.);
  - obrazovanje, obuka i istraživanje;
  - javno zdravstvo (na primjer, korištenje zdravstvenih objekata u jednoj oblasti od strane stanovnika druge oblasti);
  - kultura, slobodno vrijeme i sport (pozorišta, orkestri, sportski centri, izletnički domovi i kampovi, omladinski centri itd.);
  - međusobna pomoć kod otklanjanja posljedica katastrofa (požari, poplave, epidemije, avionske nesreće, zemljotresi, gorske nesreće itd);
  - turizam (zajednički projekti za unapređenje turizma);
  - problemi u vezi sa radnicima iz graničnih oblasti (pogodnosti kod transporta, stambena pitanja, socijalna zaštita, porezi, zapošljavanje, problemi nezaposlenosti itd.);
  - privredni projekti (novi privredni poduhvati itd.);
  - razni projekti (postrojenja za uklanjanje otpada, kanalizacija itd.);
  - poboljšanja poljoprivrednog sistema;
  - socijalne pogodnosti.

3. Strane mogu u dogovoru mijenjati ovu listu jednostavnom razmjenom obavijesti.

Član 7.

1. Osim ukoliko se drugačije ne odredi, komisija će biti odgovorna za rad na opštim pitanjima i principijelnim stvarima, kao što je ustanovljavanje programa za komitete, koordinacija i kontakti sa centralnim upravnim tijelima u pitanju i zajedničkim komisijama formiranim prije stupanja na snagu ovog sporazuma.
2. Komisija će posebno biti odgovorna da, po potrebi, upućuje vladama u pitanju vlastite preporuke i preporuke komiteta, kao i sve eventualne projekte u vezi zaključivanja međunarodnih sporazuma.
3. Komisija se može poslužiti uslugama stručnjaka u cilju istraživanja pojedinih pitanja.

---

¹ Ova lista se daje samo kao smjernica i mora se prilagoditi svakom pojedinačnom projektu saradnje. Nju ne treba tumačiti kao da mijenja ovlasti date teritorijalnim vlastima od strane domaćeg zakonodavstva. I centralne i regionalne vlasti su, na kraju krajeva, predstavljene u ovoj komisiji.

Član 8.

1. Primarna funkcija komiteta biće istraživanje problema koji se javljaju u domenima specifično navedenim u članu 6., kao i pravljenje odgovarajućih predloga i preporuka. Takvi problemi mogu biti upućeni njima od strane komisija, ili od strane centralnih regionalnih ili lokalnih vlasti datih ugovornih strana, kao i od strane institucija, udruženja ili drugih privatnih ili javnih tijela. Oni se takođe mogu pozabaviti nekim pitanjima na svoju vlastitu inicijativu.
2. U svrhu istraživanja ovih pitanja, komiteti mogu uspostavljati radna tijela. Oni se mogu takođe poslužiti uslugama stručnjaka i zatražiti pravna mišljenja ili tehničke izvještaje. Komiteti će ulazeći pritom u najšire moguće konsultacije, nastojati da postignu rezultate koji su u skladu sa interesima stanovništva u pitanju.

Član 9.

1. Komiteti će informisati komisiju o pitanjima koja su im upućena kao i o zaključcima do kojih su došli.
2. Tamo gdje se u zaključcima traži donošenje odluka od strane komisije ili od strane odgovarajućih vlada, komiteti će upućivati preporuke komisiji.

Član 10.

1. I komisija i komiteti će imati ovlasti da rješavaju pitanja od zajedničkog interesa koja im budu upućena, a uz zajednički sporazum njihovih članova, pod uslovom da njihovi članovi imaju ovlasti za to, date im od zakonodavstva ugovornih strana.
2. Komisija i komiteti će razmjenjivati informacije o odlukama do kojih se dođe u pogledu gorenavedenog.

Član 11.

1. Delegacije komisija ili komiteta izmjenjivaće informacije o akcijama preduzetim od strane nadležnih vlasti u vezi datih preporuka ili nacрта sporazuma sačinjenih u skladu sa članom 7.2. i članom 9.2.
2. Komisija i komiteti će razmotriti koje su akcije potrebne u vezi mjera preduzetih od strane nadležnih vlasti iz paragrafa 1.

1.3. Model međudržavnog sporazuma o prekograničnom lokalnom savjetovanju

Uvodna napomena: Ovaj sporazum se može zaključiti bilo samostalno bilo u sprezi sa jednim ili više modela međudržavnih sporazuma (tekstovi 1.1. do 1.5.).¹

Član 1.

U svrhu obezbjeđenja potpunije razmjene informacija i razvoja međusobnog savjetovanja i dogovaranja lokalnih vlasti sa obje strane granice, ugovorne strane će pozvati te vlasti da naprave zajedničku studiju o problemima od zajedničkog interesa putem konsultativnih komiteta

---

¹ Vidjeti fusnotu 1, strana 3.

Član 2.

Pravilnici tih komiteta moraju biti doneseni na osnovu sporazuma njihovih članova. Više vlasti bi trebale biti uključene u njihov rad ili biti o njemu informisane.

Konsultativni komiteti trebali bi se uključivati u rad regionalnih prekograničnih konsultativnih komisija na osnovu uslova koje odrede ove regionalne komisije, ukoliko takve komisije budu ustanovljene u regijama u pitanju. Slično tome, ove komisije će pomagati u radu konsultativnih komiteta.

One mogu takođe djelovati kao savjetodavna tijela u vezi sa primjenom posebnih međudržavnih sporazuma koji se zaključuje u kontekstu prekogranične saradnje.

Član 3.

Funkcija konsultativnih komiteta biće da organizuju razmjenu informacija i savjetovanja sa obje strane, kao i da proučavaju pitanja od zajedničkog interesa i da određuju zajedničke ciljeve.

U svome radu će se rukovoditi poštovanjem prema nadležnostima svojih članova i pri tome neće dolaziti do bilo kakvog prenosa ovlasati.

Članovi ovih komiteta mogu, međutim, u okviru sporazuma o saradnji, donijeti zajedničku odluku o tome kojim mjerama ili ograničenjima se trebaju rukovoditi u svojim odgovarajućim aktivnostima, odnosno koje bi postupke prethodnog savjetovanja željeli slijediti.

Član 4. (alternativni)

Da bi pomogli ovim konsultativnim komitetima u njihovom radu, lokalne vlasti u pitanju mogu, u granicama ovlasti koje im daje domaće zakonodavstvo, formirati udruženja, kako bi obezbijedili pravni okvir za svoju saradnju.

Takva udruženja moraju biti uspostavljena na osnovu građanskog prava ili trgovačkog prava koje se primjenjuje na udruženja u jednoj od država u pitanju. Prilikom primjene izabranog pravnog sistema u pitanju, a ukoliko se ukaže potreba, treba zanemariti uslove, formalnosti i pojedinačna ovlaštenja koja se tiču državljanstva članova ovih udruženja.

Informacije koje se daju višim vlastima, a u skladu sa članom 2., uključivaće i sve informacije o aktivnostima udruženja pomenutih u ovom članu.

1.4. Model međudržavnog sporazuma o ugovornoj prekograničnoj saradnji između lokalnih vlasti

Uvodna napomena: ovaj sporazum se može zaključiti bilo samostalno bilo u sprezi sa jednim ili više nacрта međudržavnih sporazuma (tekstovima 1.1. do 1.5.).¹

Član 1.

Prekogranična saradnja između lokalnih vlasti će se, između ostalog, vršiti putem

---

¹ Vidjeti fusnotu 1, strana 3.

upravnih, ekonomskih ili tehničkih ugovora.

Član 2.

Ugovori o prekograničnoj saradnji biće zaključivani od strane lokalnih vlasti u okvirima ovlasti koje im daje domaće zakonodavstvo.

Oni će se, između ostalog, odnositi na snabdijevanje robama ili uslugama, preduzimanje zajedničkih akcija, stvaranje udruženja uspostavljenih na osnovu građanskog ili trgovačkog zakonodavstva jedne od ugovornih država ili na osnovu članstva u takvom udruženju.¹

Član 3.

Strane iz tog ugovora moraju specifično odrediti koje će se zakonodavstvo primjenjivati navodeći ugovorno pravo (i javno i privatno) jedne od država koje predstavljaju ugovornu stranu iz ovog sporazuma.

One takođe moraju definisati, u mjeri u kojoj je to neophodno, derogaciju onih odredbi datog zakona koje nisu obavezujuće.

U slučaju izostanka relevantnih odredbi u ugovoru, primjenjivaće se zakonodavstvo one države čije su lokalne vlasti prema tom zakonodavstvu odgovorne za obezbjeđivanje ključnih usluga, odnosno ukoliko ovo izostane, čije su lokalne vlasti u većoj mjeri finansijski angažovane.

Pod svim okolnostima osobe koje pripadaju lokalnim vlastima koje su ugovorna strana, zadržaće sva prava na preduzimanje sudskog postupka protiv navedenih vlasti, odnosno zahtijevanje pravnog lijeka od strane navedenih vlasti, a koja bi prava inače imala u odnosu na te vlasti da su ove vlasti imale dužnost da snabdiju rečene osobe robama ili uslugama u pitanju. Lokalne vlasti protiv kojih se takva tužba podnosi, odnosno od kojih se zahtjeva obezbjeđivanje pravnog lijeka, imaće pravo da povedu sudske postupke protiv onih lokalnih vlasti koje su preuzele odgovornost za obezbjeđivanje tih roba ili usluga.

Član 4.

Prijedlozi koji se tiču zaključivanja ili mijenjanja ugovora biće istovremeno u svakoj od država podložni uobičajenim propisima kojima se reguliše intervencija od strane viših vlasti. Međutim, neće biti potrebno bilo kakvo odobrenje od vlasti koje su strane iz ovog ugovora. Svaka odluka koju donesu više vlasti, a koja bi mogla spriječiti zaključivanje ili primjenu, odnosno koja bi mogla dovesti do poništenja ugovora o prekograničnoj saradnji mora podrazumijevati i prethodno izvršene konsultacije sa odgovarajućim vlastima drugih zainteresovanih država.

Član 5.

U slučaju spora, nadležne sudske vlasti biće određene na osnovu primjenjivog zakonodavstva, međutim, ugovori o prekograničnoj saradnji mogu uključivati i klauzule o

---

¹ Uključivanje ili izostavljanje ovog paragrafa ne mijenja integritet ovog sporazuma.

arbitraži. Bez obzira na bilo kakve od tih klauzula o arbitraži, korisnici tih ugovora i treće strane će zadržati pravo na sve postojeće pravne lijekove protiv lokalnih vlasti države kojoj pripadaju, s tim da ta prava leže kod onih vlasti koje traže obeštećenje od su-ugovorne strane koja je prekršila ugovor.

Više vlasti će preduzeti sve u svojoj moći da obezbijede promptno izvršenje sudskih odluka, bez obzira na državljanstvo suda od kojeg te odluke dolaze.

Član 6.

Ugovori zaključeni na osnovu ovog sporazuma će ostati na snazi i nakon istupanja iz sporazuma. Međutim, ugovori će uključivati i klauzulu kojom se daje ovlaštenje stranama da raskinu te ugovore, a pod uslovom da daju obavijest o tome pet godina unaprijed, u slučaju da dođe do istupanja iz ovog sporazuma. Države ugovorne strane će imati ovlast da se pobrinu da se ova klauzula primijenjuje.

1.5. Modeli međudržavnih sporazuma o organima prekogranične saradnje lokalnih vlasti

Uvodna napomena: Ovaj sporazum se može zaključiti bilo samostalno bilo u sprezi sa jednim ili više modela međudržavnih sporazuma (tekstovi 1.1. do 1.5.)¹

Član 1.

Za svrhe za koje im domaće zakonodavstvo dozvoljava da ostvaruju putem udruženja ili konzorcija, lokalne vlasti i druga tijela osnovana na temelju odredbi javnog prava mogu uzeti učešća u udruženjima ili konzorcijumima lokalnih vlasti, formiranim na teritoriji druge ugovorne strane u skladu sa domaćim zakonodavstvom potonje.

Član 2.

U okviru granica ovlasti njihovih članica, udruženja ili konzorciji iz člana 1. imaće pravo da obavljaju svoje aktivnosti koje im omogućuju njihovi statuti na teritoriji svake od ugovornih strana u pitanju. Pri tome će podlijegati pravilima propisanim od strane date države, osim ukoliko data država ne dozvoli iznimke.

Član 3.

1. Instrument uspostave datog udruženja ili konzorcija, te statuti i sve izmjene statuta, podlijegeće odobravanju od strane viših vlasti svih lokalnih vlasti koje učestvuju u tim udruženjima ili konzorcijumima. Isto će se primjenjivati i na prijem u već postojeće udruženje ili konzorcij.
2. Stanovništvo na koje se odnosi biće obaviješteno o tim instrumentima i o njihovom odobravanju u skladu sa uobičajenim načinom organizacije javnog oglašavanja u svakoj od zemalja. Isto će se primjenjivati i na sve promjene koje se tiču zvaničnog sjedišta kao i na sve odluke koje se tiču osoba koje imaju ovlaštenje da djeluju u ime date asocijacije ili konzorcija, kao i na obim njihovih ovlasti.

---

¹ Vidjeti fusnotu 1, strana 3.

3. Gore navedeni instrumenti će biti sastavljeni na zvaničnim jezicima u upotrebi u svakoj od država u kojima ti instrumenti treba da stupe na snagu. Svaka od tih verzija teksta ima se smatrati mjerodavnom.

Član 4.

1. Statuti moraju definisati pravila kojima se određuju zakonodavno-pravni odnosi date asocijacije ili konzorcija. Oni moraju obuhvatiti predmete koje traži odgovarajuće zakonodavstvo, a u skladu sa članom 1. U svakom slučaju, moraju imenovati svoje članove, dati svoje ime i sjedište. Moraju odrediti svrhu datog udruženja ili konzorcija i, gdje je to potrebno, funkciju svojih objekata i njihovu lokaciju. Moraju odrediti način imenovanja rukovodnih i upravnih tijela, obim obaveza svojih članica i njihov doprinos u snošenju zajedničkih troškova. Rukovodna tijela moraju uključivati najmanje jednog predstavnika članica lokalnih vlasti iz svake zemlje. Statuti takođe moraju određivati sastav i način odlučivanja skupštine članstva, način vođenja zapisnika sa sastanaka, način raspuštanja ili likvidacije kao i pravila koja se tiču budžeta i računa.
2. Ovi statuti takođe moraju uključivati odredbu na osnovu koje se članovi mogu povući iz datog udruženja nakon što daju prethodno obavijest o tome (a koji period te prethodne obavijesti će biti definisan statutom), nakon izmirivanja svih dugova udruženju i nakon plaćanja kompenzacije udruženju (koja će biti procjenjena od strane vještaka) za sve investicije koje su bile načinjene ili za sve troškove koje je napravilo dato udruženje u ime svojih članova, odnosno u korist članova u pitanju. Oni takođe moraju definisati pravila kojima se određuje način smjenjivanja članova, odnosno način isključivanja iz članstva zbog propusta da izvrše preuzete obaveze.

Član 5.

Strane preuzimaju na sebe obavezu da daju neophodna ovlaštenja za izvršavanje zadataka udruženja ili konzorcija na svojim teritorijama, a ta ovlaštenja će podlijegati zahtjevima javne politike i javne sigurnosti.

Član 6.

Tamo gdje, u skladu sa domaćim zakonodavstvom, udruženje ili konzorcij ne mogu na teritoriji date države upražnjavati izvjesne ovlasti, uživati izvjesna prava ili pogodnosti koje su nužne za izvršavanje svojih zadataka na korist lokalnih vlasti date države članice, ovi potonji će imati pravo i dužnost da djeluju za i u ime udruženja ili konzorcija u svrhu upražnjavanja ili obezbjeđivanja ovih ovlasti, odnosno uživanja prava ili pogodnosti.

Član 7.

1. Ovlaštenje za nadzor ili kontrolu nad udruženjem ili konzorcijem će se upražnjavati, u skladu sa domaćim zakonodavstvom, od strane odgovornih vlasti date države u kojoj je smješteno sjedište tog udruženja ili konzorcija. Te vlasti takođe moraju obezbijediti očuvanje interesa lokalnih vlasti drugih država.

2. Nadležne vlasti drugih država će imati pravo da budu informisane o aktivnostima ili odlukama datog udruženja ili konzorcija kao i o akcijama koje preduzimaju prilikom upražnjavanja nadzora ili kontrole. Posebno im, na njihov zahtjev, treba dostaviti usvojene tekstove i zapisnike sa sastanaka tijela ovih udruženja ili konzorcija, godišnje obračune i nacрте budžeta, ukoliko takvih ima, u mjeri u kojoj domaće zakonodavstvo zahtjeva da se ovo prenese onim vlastima koje su odgovorne za nadzor ili kontrolu. One mogu komunicirati direktno sa svim tijelima udruženja ili konzorcija, kao i sa nadzornim ili kontrolnim vlastima, te im dostavljati svoja zapažanja ili zahtijevati da budu direktno konsultovani u specifičnim okolnostima ili o specifičnim pitanjima.
3. Nadležne vlasti drugih država će takođe imati pravo da obavijeste to udruženje ili konzorcij da se one suprotstavljaju tome da one vlasti koje spadaju pod njihovu jurisdikciju nastave da uzimaju učešća u tom udruženju ili konzorciju. Takva obavijest, na propisan način obrazložena, smatraće se osnovom za isključivanje i biće definisana kao takva u statutu. Vlasti na koje se odnose paragrafi 1 i 2 ovog člana će takođe imati pravo da budu predstavljene putem svog delegata u rukovodnim tijelima tog udruženja ili konzorcija; taj delegat će imati prava da prisustvuje svim sastancima tijela tih udruženja ili konzorcija i pravo da mu budu dostavljani programi za dnevni red i zapisnici sa sastanaka.

Član 8.

Obezbjedivanje roba ili usluga povjerenih tom udruženju ili konzorciju u skladu sa njegovim statutom, vršiće se na njegovu odgovornost, na teritoriji njegovih članica, pri čemu će članovi biti razriješeni svih daljih obaveza u odnosu na ove robe i usluge. Udruženje ili konzorcij će takođe preuzeti oaveze u pogledu korisnika i trećih strana. Međutim, ovi korisnici i treće strane će zadržati , u odnosu na lokalne vlasti za i u čije ime se obezbjeđuju robe ili usluge, sva ona prava na sudske postupke i pravne lijekove koja bi inače uživala da su vlasti same kao takve zadržale tu obavezu da ih snabdijevaju robama i uslugama u pitanju. Vlasti protiv kojih se podnosi takva tužba ili od kojih se zahtjeva pravni lijek mogu sa svoje strane podnijeti tužbu protiv tog udruženja.

Član 9.

1. U slučaju da se ne može postići prijateljski dogovor, sporovi između udruženja i njegovih članica, ili između nekoliko članica međusobno, a koji se tiču rada udruženja biće upućivani na razrješenje upravnim i sudskim vlastima države u kojoj se nalazi sjedište datog udruženja ili konzorcija.
2. Svi sporovi osim onih na koje se odnosi paragraf 1. mogu se upućivati na razrješavanje upravnim i sudskim vlastima u skladu sa uobičajenim pravilima koja važe na teritoriji država članica, osim ukoliko zainteresovane strane ne odluče da upute takve sporove pred neki sud koji one same odrede.
3. Ugovorne države će preduzeti sve neophodne mjere kojima se obezbjeđuje na njihovoj teritoriji izvršavanje sudskih odluka i presuda koje se tiču gornjih odredbi.

Član 10.

Udruženja ili konzorciji koji su formirani u skladu sa ovim sporazumom će biti i dalje na snazi i nakon istupanja iz ovog sporazuma, ali pri tome bez štete po odredbe člana 7., paragraf 3.

1.6. Model sporazuma o međuregionalnoj i/ili međuopštinskoj ekonomskoj i društvenoj saradnji

(Varijanta 1)

Medudržavni sporazum

Vlade .....

i.....

(Varijanta A)

- u želji da unaprijede međuregionalnu ekonomsku i društvenu saradnju u interesu razvoja svojih graničnih regija, sporazumjele su se kao što slijedi:

(Varijanta B)

- u želji da unaprijede ekonomsku i društvenu saradnju između regije ... i regije..., a u interesu razvoja obje regije, sporazumjele su se kao što slijedi:

(Varijanta 2)

Međuregionalni i/ili međuopštinski sporazum

Regionalne/lokalne vlasti.....

i.....

Države .....

i.....

- u želji da unaprijede i olakšaju međuregionalnu saradnju tako što će pružiti mogućnosti za poboljšanje prekograničnih ekonomskih odnosa;
- u želji da ojačaju društveno-ekonomske strukture regija u pitanju, a u namjeri da poboljšaju situaciju u vezi sa zapošljavanjem i prihodima;
- uvjereni da unutrašnji resursi i potencijali date regije mogu biti bolje upotrijebljeni, sa ekonomskog i društvenog stajališta, na korist obje strana,

sporazumjele su se kao što slijedi:

Član 1.

Strane su se sporazumjele da će imenovati zajedničku međuregionalnu komisiju za ekonomsku i/ili društvenu saradnju.

Član 2.

Ovoj komisiji se nalaže:

(Varijanta1)

Da istraži mogućnost razvijanja zajedničkih projekata, sastavljanja programa zajedničkog djelovanja na polju regionalnog razvoja i definisanja detalja u vezi implementacije programa.

(Varijanta 2)

Da razmotri sljedeći projekat¹

.....
.....

i da razradi detalje njegove implementacije.

Član 3.

Komisija će imati ... mjesta, koja će biti na jednak način podjeljena između ugovornih strana, i svaka strana će odlučivati o ravnomjernoj distribuciji mjesta u svojoj delegaciji, prema svom vlastitom državnom zakonodavstvu, između teritorijalnih vlasti obuhvaćenih ovim sporazumom (vlada, kantona/županija, L'Ynder-a, regija i/ili lokalnih vlasti). U skladu sa predmetom i obimom svojih zadataka, komisija će biti sastavljena na sljedeći način:

Strana A:(od strane...)

(... članova imenovanih od strane državnih vlasti)
...članova imenovanih od strane regionalnih vlasti
(...članova imenovanih od strane lokalnih vlasti);

Strana B: (od strane....)

(...članova imenovanih od strane državnih vlasti)
...članova imenovanih od strane regionalnih vlasti
(...članova imenovanih od strane lokalnih vlasti);

---

¹ U vezi sa ovim, vidjeti listu predmetnih oblasti sadržanih u članu 6. modela međudržavnog sporazuma o prekograničnom regionalnom dogovaranju koji se pojavljuje kao model sporazuma broj 1.2. u dodatku Okvirne Evropske Konvencije o prekograničnoj saradnji.

Član 4.

Komisija će se sastajati onoliko često koliko to bude potrebno, a održavaće najmanje ...sastanka godišnje.

Mjesto predsjedavajućeg će se naizmjenično dodjeljivati jednoj od dvije zemlje (svakih...godina).

Komisija može kooptirati stručnjake.

Komisija će usvojiti vlastiti pravilnik i pravila kojim se uređuju poslovanje i finansiranje njenog sekretarijata.

Član 5.

Svaka od strana će sama snositi troškove vlastite delegacije.

Član 6.

Sadašnji sporazum se zaključuje:

< na rok trajanja projekta naveden u članu 2., varijanta 2.>

< na period od ...godina od njegovog stupanja na snagu. Sporazum će se nakon toga automatski obnavljati na dalje periode od...godina, ukoliko.>¹

Član 7.

Svaka strana će obavijestiti drugu stranu o dovršenju postupaka koji su prema njenom državnom zakonodavstvu² potrebni za primjenu sadašnjeg sporazuma koji će postati izvršnim na dan posljednjeg davanja obavijesti.³

Sklopljen na dan..., u... primjeraka na ... i... jeziku, pri čemu su oba teksta jednako mjerodavna.

---

¹ Mogu se zaključiti dodatni protokoli, naročito na osnovu modela koji se pojavljuju u dodatku Okvirnoj Evropskoj Konvenciji o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

² Ovaj sporazum mora definisati, dajući detalje, gdje je to potrebno:

- a) postupke koji se zahtijevaju od strane državnih zakonodavstava strana iz sporazuma, a koji se mogu ticati sljedećih pitanja:
- imena i adrese komisije;
  - preciznih definicija ovlasti datih komisiji;
  - regulative kojom se uređuje način donošenja odluka;
  - pominjanja javne prirode njenog odlučivanja;
  - definicije odgovarajućih pravila koji se odnose na budžet i predračun budžeta;
  - definicije načina finansiranja projekata;
  - definicije načina mijenjanja pravila (tj.uslova i termina sporazuma);
  - definicije načina prijema u članstvo i izlaska iz članstva;
  - itd.

b) Specifikacije u vezi pristupa satrukturnim fondovima koje se zahtijevaju na osnovu direktiva i propisa Zajednice.

³ (to se tiče drugačijeg formulisanja ovoga, strane mogu pogledati opšte klauzule za model međudržavnog sporazuma 1.1. do 1.5. (vidjeti fusnotu1, strana 3.) koje su predložene u dodatku Okvirne Evropske Konvencije o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

1.7. Model sporazuma o međuvladinoj saradnji na polju prostornog planiranja (Formiranje međuvladine komisije za prekogranično prostorno planiranje)

Međudržavni sporazum

Vlade.....

i .....

- imajući na umu Okvirnu Evropsku Konvenciju o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti (1980.g.);
- imajući na umu Evropsku Povelju o regionalnom/prostornom planiranju (1983.g.);
- u nastojanju da unaprijede i olakšaju saradnju u domenu prostornog planiranja tamo gdje se ona odnosi na graničnu oblasat, postigli su sporazum kao što slijedi:

Član 1.

Imenovaće se zajednička komisija za prostorno planiranje (u daljem tekstu: «Komisija»)

Član 2.

(U članu 2., odlučujući faktori kod biranja odgovarajućih predstavnika su razvojni projekti koji treba da budu preduzeti, kao i precizni ciljevi same komisije.)

Komisija će se sastojati od ...članova:

-...članova od strane..... i

-... članova od strane .....

u skladu sa predmetom i obimom zadataka, komisija će biti sastavljena na sljedeći način:

Strana A: (od strane...:)

-...članova imenovanih od strane državnih vlasti)

.... članova imenovanih od strane regionalnih vlasti

(...članova imenovanih od strane lokalnih vlasti);

Strana B: (od strane...:)

- (...članova imenovanih od strane državnih vlasti)

-...članova imenovanih od strane regionalnih vlasti

(...članova imenovanih od strane lokalnih vlasti);

Član 3.

U okviru aktivnosti na prostornom planiranju preduzetim od strane strana iz ovog sporazuma, komisija će biti odgovorna za obezbjeđivanje saradnje između graničnih regija obuhvaćenih ovim aktivnostima, koordinisanje zadataka na ovom polju između pomenutih regija, te za razvijanje zajedničkog djelovanja putem svih odgovarajućih sredstava u okviru sadašnjeg zakonodavstva i regulative.

U ovu svrhu, ona će:

- sačinjavati prijedloge i preporuke o prostornom planiranju u gore pomenutim regijama i prezentirati ih nadležnim tijelima;
- unapređivati koordinaciju i usklađivanje sljedećih mjera:

Član 4.

Komisija može formirati komitete i/ili radna tijela koji će imati zadatak da obrađuju specifična pitanja koja se tiču date regije ili nekog specifičnog problema.

Član 5.

Komisija će se sastajati onoliko često koliko to bude potrebno, a održavaće najmanje .....sastanaka godišnje.

Mjesto predsjedavajućeg će se naizmjenično dodjeljivati jednoj od dvije zemlje (svake 2 godine).

Komisija može kooptirati stručnjake.

Komisija će usvojiti vlastiti pravilnik i pravila kojim se uređuju poslovanje i finansiranje njenog sekretarijata.

Član 6.

Svaka od strana će sama snositi troškove vlastite delegacije.

Član 7.

Sadašnji sporazum se zaključuje na period od... godina od njenog stupanja na snagu, nakon toga će biti automatski obnovljen na period od.....godina osim ukoliko iz njega ne istupi jedna od strana godinu dana prije njegovog isteka.¹

Član 8.

Svaka strana će obavijestiti drugu stranu o dovršenju postupaka koji su prema njenom državnom zakonodavstvu² potrebni za primjenu sadašnjeg sporazuma koji će stupiti na snagu na dan posljednjeg davanja obavijesti³

---

¹ Mogu se zaključiti dodatni protokoli, naročito na osnovu modela koji se pojavljuju u dodatku Okvirnoj Evropskoj Konvenciji o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

² Ovaj sporazum mora definisati, dajući detalje, gdje je to potrebno:

c) postupke koji se zahtijevaju od strane državnih zakonodavstava strana iz sporazuma, a koji se mogu ticati sljedećih pitanja:

- imena i adrese komisije;
- precizne definicije ovlasti datih komisiji;
- regulative kojom se uređuje način donošenja odluka;
- pominjanja javne prirode njenog odlučivanja;
- definicije odgovarajućih pravila koji se odnose na budžet i predračun budžeta;
- definicije načina finansiranja projekata;
- definicije načina mijenjanja pravila (tj.uslova i termina sporazuma);
- definicije načina prijema u članstvo i izlaska iz članstva;
- itd.

d) Specifikacije u vezi pristupa strukturnim fondovima koje se zahtijevaju na osnovu direktiva i propisa Zajednice.

³ (to se tiče drugačijeg formulisanja ovoga, strane mogu pogledati opšte klauzule za model međudržavnog sporazuma 1.1. do 1.5. (vidjeti fusnotu 1, strana 3.) koje su predložene u dodatku Okvirne Evropske Konvencije o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

Sklopljen na dan..., u... primjeraka na... i .... jeziku, pri čemu su oba teksta jednako mjereodavna.

1.8. Model sporazuma o međuregionalnoj ili međuopštinskoj prekograničnoj saradnji na polju prostornog planiranja

(Varijanta 1)

Međudržavni sporazum

(Vlade.....
i .....

u želji da unaprijede prekograničnu saradnju na polju prostornog planiranja, sporazumjele su se da treba uspostaviti mehanizam za saradnju.

Između regionalnih / lokalnih vlasti....
I regionalnih / lokalnih vlasti.....)

(Varijanta 2)

Međuregionalni i/ili međuopštinski sporazum

Regionalne /lokalne vlasti.....
i.....

Države .....
i.....

- imajući na umu Okvirnu Evropsku konvenciju o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti (iz 1980.g.);
- imajući na umu Evropsku Povelju o regionalnom/prostornom planiranju (iz 1983.g.);
- u želji da unaprijede i olakšaju saradnju u domenu prostornog planiranja naročito u svojim zajedničkim pograničnim regijama;
- uvjerene da postoji potreba da se unapređuje koordinacija i usklađivanje mjera za prostorno planiranje u njihovim zajedničkim pograničnim regijama;
- imajući na umu postojeće državne i regionalne planove i programe za prostorno planiranje;

postigle su sporazum kao što slijedi:

Član 1.

a)U okviru sadašnjih zakona i regulative, strane preuzimaju na sebe obavezu da uspostave i razviju postupke međusobnih konsultacija koji treba da prethode stadiju pripreme planova u domenu prostornog uređenja, odnosno regionalnog razvoja.

b)Strane će nastojati da koordinišu neposredne ciljeve i da izrade zajedničku politiku na polju prostornog planiranja u vezi sa razvojem svojih teritorija.

c) Strane preuzimaju na sebe obavezu da preduzmu mjere koje su neophodne za implementaciju projekata koje koordinišu nadležne (državne) (regionalne) (lokalne) vlasti.

(Alternativa 1)

Član 2.

U namjeri da implementiraju član 1., strane će uspostaviti zajedničku komisiju (grupu eksperata) za prostorno planiranje.

Član 3.

Komisija (grupa eksperata) će se sastojati od .... predstavnika,....članova od strane....i....članova od strane....

U skladu sa predmetom i obimom zadataka, komisija će biti sastavljena na sljedeći način:

Strana A: (od strane....:)

(...članova imenovanih od strane državnih vlasti)
...članova imenovanih od strane regionalnih vlasti
(...članova imenovanih od strane lokalnih vlasti);

Strana B: (od strane....:)

(...članova imenovanih od strane državnih vlasti)
...članova imenovanih od strane regionalnih vlasti
(...članova imenovanih od strane lokalnih vlasti);

Član 4.

Predmet i obim zadataka komisije (grupe eksperata) je:

- da organizuje i provodi razmjenu informacija o svim aspektima prostornog planiranja u regiji koja je uzeta u razmatranje;
- da elaboriše postupak konsultacija koje prethode stadiju planiranja;
- da usklađuju razvojne prostorne planove unutar vlastitih nadležnosti;
- da obezbijede međusobne dogovore o koordiniranoj implementaciji planova i projekata za prostorno uređenje.

Član 5.

(Komisiji će u njenom radu pomagati stalni sekretarijat.)

Član 6.

Komisija će se sastajati onoliko često koliko to bude potrebno, a održavaće najmanje...sastanaka godišnje.

Mjesto predsjedavajućeg će se naizmjenično dodjeljivati jednoj od dvije zemlje (svakih ....godina).

Komisija može kooptirati stručnjake.

Komisija će usvojiti vlastiti pravilnik i pravila kojim se uređuju poslovanje i finansiranje njenog sekretarijata.

Član 7.

Svaka od strana će sama snositi troškove vlastite delegacije.

Član 8.

Sadašnji sporazum se zaključuje na period od....godina od njegovog stupanja na snagu, nakon toga će biti automatski obnovljen na period od....godina osim ukoliko iz njega ne istupi jedna od strana godinu dana prije njegovog isteka.¹

Član 9.

Svaka strana će obavijestiti drugu stranu o dovršenju postupaka koji su prema njenom državnom zakonodavstvu² potrebni za primjenu sadašnjeg sporazuma koji će postati izvršnim na dan posljednjeg davanja obavijesti.³

Sklopljen na dan...., u... primjeraka na ... i .... jeziku, pri čemu su oba teksta jednako mjerodavna.

(Varijanta 2)

Član 2.

Strane će naložiti svojim službama nadležnim za prostorno i regionalno planiranje da preduzmu sve mjere koje su neophodne za implementaciju članova 1a,b i c.

---

¹ Mogu se zaključiti dodatni protokoli, naročito na osnovu modela koji se pojavljuju u dodatku Okvirnoj Evropskoj Konvenciji o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

² Ovaj sporazum mora definisati, dajući detalje, gdje je to potrebno:

e) postupke koji se zahtijevaju od strane državnih zakonodavstava strana iz sporazuma, a koji se mogu ticati sljedećih pitanja:

- imena i adrese komisije;
- precizne definicije ovlasti datih komisiji;
- regulative kojom se uređuje način donošenja odluka;
- pominjanje javne prirode njenog odlučivanja;
- definicije odgovarajućih pravila koji se odnose na budžet i predračun budžeta;
- definicije načina finansiranja projekata;
- definicije načina mijenjanja pravila (tj.uslova i termina sporazuma);
- definicije načina prijema u članstvo i izlaska iz članstva;
- itd.

f) Specifikacije u vezi pristupa strukturnim fondovima koje se zahtijevaju na osnovu direktiva i propisa Zajednice.

³ (to se tiče drugačijeg formulisanja ovoga, strane mogu pogledati opšte klauzule za model međudržavnog sporazuma 1.1. do 1.5. (vidjeti fusnotu 1, strana 3.) koje su predložene u dodatku Okvirne Evropske Konvencije o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

Član 3.

Nadležne službe strana iz sporazuma će snositi troškove koji budu napravljeni u vezi sa članom 2.

Član 4.

Sadašnji sporazum se zaključuje na period od....godina od njegovog stupanja na snagu, nakon toga će biti automatski obnavljan na period od...godina osim ukoliko iz njega ne istupi jedna od strana godinu dana prije njegovog isteka.¹

Član 5.

Svaka strana će obavijestiti drugu stranu o dovršenju postupaka koji su prema njenom državnom zakonodavstvu² potrebni za primjenu sadašnjeg sporazuma koji će stupiti na snagu na dan posljednjeg davanja obavijesti.³

Sklopljen na dan...., u ...primjeraka na....i ... jeziku, pri čemu su oba teksta jednako mjerodavna.

1.9. Model sporazuma o stvaranju prekograničnih parkova i upravljanju njima

Vlade.....

i.....

(i).....

i/ili nadležne teritorijalne vlasti.....

i.....

---

¹ Mogu se zaključiti dodatni protokoli, naročito na osnovu modela koji se pojavljuju u dodatku Okvirnoj Evropskoj Konvenciji o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

² Ovaj sporazum mora definisati, dajući detalje, gdje je to potrebno:

g) postupke koji se zahtijevaju od strane državnih zakonodavstava strana iz sporazuma, a koji se mogu ticati sljedećih pitanja:

- imena i adrese komisije;
- precizne definicije ovlasti datih komisiji;
- regulative kojom se uređuje način donošenja odluka;
- pominjanje javne prirode njenog odlučivanja;
- definicije odgovarajućih pravila koji se odnose na budžet i predračun budžeta;
- definicije načina finansiranja projekata;
- definicije načina mijenjanja pravila (tj.uslova i termina sporazuma);
- definicije načina prijema u članstvo i izlaska iz članstva;
- itd.

h) Specifikacije u vezi pristupa strukturnim fondovima koje se zahtijevaju na osnovu direktiva i propisa Zajednice.

³ (to se tiče drugačijeg formulisanja ovoga, strane mogu pogledati općenite klauzule za model međudržavnog sporazuma 1.1. do 1.5. (vidjeti fusnotu 1, strana 3.) koje su predložene u dodatku Okvirne Evropske Konvencije o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

- svjesne potrebe da zajednički rade na zaštiti prirode, krajolika i okoline, te na unapređenju oblasti prirode koje su neophodne za održavanje kvaliteta ljudskog života;
- u želji da usklade svoje odluke koje imaju uticaja na upravljanje oblastima od izuzetne vrijednosti, a koje prelaze sa obje strane njihovih zajedničkih granica;
- u namjeri da očuvaju prirodne resurse u toj oblasti kao i karakteristike krajolika, te da pruže građanstvu izvanredan teren za sticanje saznanja o prirodi i životnoj okolini,

postigle su sporazum kao što slijedi:

Član 1.

1. Strane su saglasne da ovu oblast treba nazvati «Prekogranični park...»

2. Ovaj park će obuhvatati:

- na strani....., oblast smještenu....
- na strani....., oblast smještenu....
- (- na strani....., oblast smještenu....)

3. Precizne granice ovog parka prikazane su na karti koja je priložena uz ovaj sporazum i predstavlja njegov satavni dio.

Član 2.

1. Strane preuzimaju na sebe obavezu, svaka u skladu sa svojim vlastitim zakonodavstvom:

- da održavaju i unapređuju prirodni krajolik i njegove specifične karakteristike;
- da štite i obogaćuju prirodno nasljeđe (fauna, flora, staništa);
- da preduzimaju neophodne korake na očuvanju onih faktora koji mogu doprinijeti gore navedenim ekološkim i fizičkim vrijednostima ovog prekograničnog parka i okoline;
- da štite i unapređuju vrijednost kulturnog nasljeđa (arhitektonskog, arheološkog, ruralnog ili historijskog);
- da unapređuju informisanje, obrazovanje i objekte za građanstvo kao dio opšte politike podizanja svijesti o vrijednosti okoline i upoznavanja sa prirodnim i kulturnim nasljeđem;
- da nadziru i vode ekonomske, društvene i kulturne aktivnosti u datom parku koje služe unapređenju gore navedenih ciljeva, nemijenajući pri tome karakter parka.

2. U ovom cilju, strane preuzimaju na sebe obavezu da usklade svoje metode upravljanja i da koordinišu sve razvojne projekte i poboljšanja u parku na osnovu sveobuhvatnog akcionog programa koji bi na kraju vodio zajedničkom upravljanju ovim parkom zasnovanom na zajedničkom planu upravljanja. Strane će unapređivati razmjenu informacija i iskustava.

Član 3.

U ovom cilju se zajednički komitet¹ od .... članova, koji će se sastojati od (predstavnik

---

¹ Prilikom uspostavljanja zajedničkog komiteta, mogu se uzeti u obzir postojeće institucije za prekograničnu saradnju.

države kao i predstavnika regionalnih vlasti)

- .... članova od strane...
- .... članova od strane....
- (.... članova od strane....)

2. Zajednički komitet će uspostaviti lokalni komitet, čiji članovi će uključivati i predstavnike država i lokalnih i regionalnih vlasti u pitanju, koji će biti zaduženi za implementaciju ovog sporazuma.

Biće takođe uključeni i predstavnici priznatih privatnih organizacija za očuvanje prirode, kao i organizacija koje doprinose očuvanju krajolika i okoline.

Najmanje jedanput godišnje, lokalni komitet će podnositi izvještaj o napretku zajedničkom komitetu, uz sve prijedloge koji su relevantni za upravljanje parkom i njegov razvoj.

3. Zajednički komitet može uspostaviti bilo koji drugi komitet ili radno tijelo.

4. Predmet i obim poslova zajedničkog komiteta biće:

- da obezbijedi prekograničnu saradnju putem koordinisanog provođenja ciljeva nabrojanih u članu 2. ovog ugovora;
- da se bavi svim drugim pitanjima koji su u vezi sa upravljanjem ovim parkom.

5. Zajednički komitet će održavati ....sastanaka svake godine. Ovaj komitet može pozivati stručnjake na ove sastanke:

- Usvaja vlastiti pravilnik.

-Mjesto predsjedavajućeg zajedničkog komiteta držaće naizmjenično članovi svake državne delegacije; dužina mandata predsjedavajućeg biće data u pravilniku.

Član 4.

Svaka strana će sama snositi troškove svoje delegacije u zajedničkom komitetu.

Član 5.

Ovaj sporazum se zaključuje na period od... godina od njegovog stupanja na snagu, nakon

toga će biti automatski obnavljan na period od ....godina osim ukoliko iz njega ne istupi jedna od strana godinu dana prije njegovog isteka.¹

Član 6.

Svaka strana će obavijestiti drugu stranu o dovršenju postupaka koji su prema njenom državnom zakonodavstvu² potrebni za primjenu sadašnjeg sporazuma koji će stupiti na snagu na dan posljednjeg davanja obavijesti.³

Sklopljen na dan..., u ... primjeraka na...i ... jeziku, pri čemu su oba teksta jednako mjerodavna.

1.10. Model sporazuma o stvaranju prekograničnih ruralnih parkova i upravljanju njima

Vlade...i/ili

Regionalne vlasti .....i/ili

Lokalne vlasti.....

- svjesne potrebe za saradnjom na polju zaštite okoline i razvoja onih oblasti koje pružaju naročito lijepe prizore i imaju posebnu prirodnu vrijednost, a koje su neophodne za održanje kvaliteta života;
- poštujući potrebu lokalnog stanovništva da nastavi i razvija ekonomske i društveno-kulturne aktivnosti koje ne nanose štetu gore navedenim vrijednostima;
- u želji da pruže građanstvu uopšte kao i stanovništvu tih oblasti terene za sticanje znanja o prirodi i za rekreaciju u prirodi;
- sporazumjele su se kao što slijedi:

---

¹ Mogu se zaključiti dodatni protokoli, naročito na osnovu modela koji se pojavljuju u dodatku Okvirnoj Evropskoj Konvenciji o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

² Ovaj sporazum mora definisati, dajući detalje, gdje je to potrebno:

i) postupke koji se zahtijevaju od strane državnih zakonodavstava strana iz sporazuma, a koji se mogu ticati sljedećih pitanja:

- imena i adrese komisije;
- precizne definicije ovlasti datih komisiji;
- regulative kojom se uređuje način donošenja odluka;
- pominjanje javne prirode njenog odlučivanja;
- definicije odgovarajućih pravila koji se odnose na budžet i predračun budžeta;
- definicije načina finansiranja projekata;
- definicije načina mijenjanja pravila (tj.uslova i termina sporazuma);
- definicije načina prijema u članstvo i izlaska iz članstva;
- itd.

j) Specifikacije u vezi pristupa strukturnim fondovima koje se zahtijevaju na osnovu direktiva i propisa Zajednice.

³ (to se tiče drugačijeg formulisanja ovoga, strane mogu pogledati općenite klauzule za model međudržavnog sporazuma 1.1. do 1.5. (vidjeti fusnotu 1, strana 3.) koje su predložene u dodatku Okvirne Evropske Konvencije o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

Član 1.

1. Strane su saglasne da ovu oblast treba nazvati «Prekogраниčni ruralni park...»
2. Ovaj park će obuhvatiti:
  - na strani..., oblast smještenu...
  - na strani..., oblast smještenu...
  - (na strani..., oblast smještenu...)
3. Precizne granice ovog parka prikazane su na karti koja je priložena uz ovaj sporazum i predstavlja njegov sastavni dio.

Član 2.

1. Strane preuzimaju na sebe obavezu, svaka u skladu sa svojim vlastitim zakonodavstvom:
  - da održavaju i unapređuju prirodni krajolik i njegove specifične karakteristike;
  - da štite i obogaćuju prirodno nasljeđe (fauna, flora, staništa);
  - da štite i unapređuju vrijednost kulturnog nasljeđa (arhitektonskog, arheološkog, ruralnog ili historijskog);
  - da pomognu obrazovati ljude da bolje cijene i imaju šire znanje o prirodnom i kulturnom nasljeđu druge oblasti;
  - da preuzimaju neophodne korake na očuvanju onih faktora koji mogu doprinijeti gorenavedenim ekološkim i fizičkim vrijednostima ovog prekograničnog parka i okoline;
  - da unapređuju i vode ekonomske i društveno-kulturne aktivnosti putem integralnog razvoja sposobnog da doprinese blagostanju stanovništva u oblasti u pitanju, očuvanju vrijednosti njenog prirodnog nasljeđa i povišenju njene vrijednosti u smislu rekreacije.
2. U ovom cilju, strane preuzimaju na sebe obavezu da usklade svoje metode upravljanja i da koordinišu sve razvojne projekte ili poboljšanja putem sveobuhvatnog akcionog programa koji bi na kraju vodio zajedničkom upravljanju ovim parkom zasnovanom na zajedničkom planu upravljanja. Strane će unapređivati razmjenu informacija i iskustava.

Član 3.

1. Uspostaviće se zajednički komitet¹ od .... članova, sastavljen od:
  - ....članova od strane...
  - ....članova od strane....
  - (-....članova od strane....)
2. Zajednički komitet može uspostaviti lokalni komitet, čiji članovi će uključivati i predstavnike država i teritorijalnih vlasti u pitanju, koji će biti zaduženi za implementaciju ovog sporazuma.
Najmanje jedanput godišnje, lokalni komitet će podnositi izvještaj o napretku zajedničkom komitetu, uz sve prijedloge koji su relevantni za upravljanje parkom i njegov razvoj.
3. Zajednički komitet može uspostaviti bilo koji drugi komitet ili radno tijelo.

---

¹ Neophodnost uspostavljanja lokalnog komiteta zavisiće od sastava zajedničkog komiteta i statusa potpisnika ovog modela

4. Predmet i obim poslova zajedničkog komiteta biće:

- da obezbijedi prekograničnu saradnju putem koordinisanog provođenja cijeva nabrojanih u članu 2. ovog ugovora;

- da se bavi svim drugim pitanjima koji su u vezi sa upravljanjem ovim parkom.

5. Zajednički komitet će održavati .....sastanaka svake godine. Ovaj komitet može pozivati stručnjake na ove sastanke.

- Usvaja vlastiti pravilnik.

-Mjesto predsjedavajućeg zajedničkog komiteta držaće naizmjenično članovi svake državne delegacije. Dužina mandata predsjedavajućeg biće data u pravilniku.

Član 4.

Svaka strana će sama snositi troškove svoje delegacije u zajedničkom komitetu.

Član 5.

Ovaj sporazum se zaključuje na period od.....godina od dana njegovog stupanja na snagu.

Nakon toga će biti automatski obnovljen na period od .....godina, osim ukoliko iz njega ne istupi jedna od strana godinu dana prije njegovog isteka¹

Član 6.

Svaka strana će obavijestiti drugu stranu o dovršenju postupaka koji su prema njenom državnom zakonodavstvu² potrebni za primjenu sadašnjeg sporazuma koji će postati izvršenim na dan posljednjeg davanja obavijesti.³

Sklopljen na dan..., u....primjeraka na .....i .....jeziku, pri čemu su oba teksta jednako mjerodavna.

1.11. Model međudržavnog sporazuma o prekograničnoj saradnji na pitanjima koja se tiču permanentnog obrazovanja, informisanja, zapošljavanja i radnih uslova

Uvodna napomena: ovaj sporazum se može zaključivati bilo samostalno bilo u sprezi sa jednim ili više modela međudržavnih sporazuma (tekstovi 1.1. do 1.5.)⁴

¹ Mogu se zaključiti dodatni protokoli, naročito na osnovu modela koji se pojavljuju u dodatku Okvirnoj Evropskoj Konvenciji o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

² Ovaj sporazum mora definisati, dajući detalje, gdje je to potrebno:

k)postupke koji se zahtijevaju od strane državnih zakonodavstava strana iz sporazuma, a koji se mogu ticati sljedećih pitanja:

- imena i adrese komisije;
- precizne definicije ovlasti datih komisiji;
- regulative kojom se uređuje način donošenja odluka;
- pominjanje javne prirode njenog odlučivanja;
- definicije odgovarajućih pravila koji se odnose na budžet i predračun budžeta;
- definicije načina finansiranja projekata;
- definicije načina mijenjanja pravila (tj.uslova i termina sporazuma);
- definicije načina prijema u članstvo i izlaska iz članstva;
- itd.

l) Specifikacije u vezi pristupa strukturalnim fondovima koje se zahtijevaju na osnovu direktiva i propisa Zajednice.

³ (to se tiče drugačijeg formulisanja ovoga, strane mogu pogledati općenite klauzule za model međudržavnog sporazuma 1.1. do 1.5. (vidjeti fusnotu 1, strana 3.) koje su predložene u dodatku Okvirne Evropske Konvencije o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

⁴ Vidjeti fusnotu 1, strana 3.

Vlade .....i....., svjesne potrebe da osiguraju da stanovništvo koje živi u oblastima sa obje strane granice uživa jednake uslove u odnosu na permanentno obrazovanje, zapošljavanje, rad i informisanje, sporazumjele su se kao što slijedi:

Član 1.

Svi državljani države koja predstavlja ugovornu stranu u ovom sporazumu, a koji borave u oblasti definisanoj kao «pogranična oblast» imaju pravo pristupa tržištu radne snage druge strane (strana) iz ovog sporazuma u jednakoj mjeri kao i državljani rečene strane (strana) iz sporazuma.

Regionalne vlasti ili, na osnovu supsidijarnosti, vlada, definišu tu teritoriju koja se ima smatrati «pograničnom oblašću» kao što slijedi...(definicija).

Član 2.

Radnici u pograničnoj oblasti uživaće iste uslove kod zapošljavanja i rada kao i radnici državljani države koja ih upošljava.

Član 3.

Pogranični radnici će uživati iste mogućnosti kretanja u vezi sa poslom – bar unutar granica pogranične oblasti – kao i radnici koji su državljani države koja ih upošljava.

Zavisno od naležnosti vlasti u pitanju, radnici bez posla se mogu prijavljivati za sve programe upošljavanja.

Član 4.

Sve institucije koje obezbjeđuju opšte i profesionalno obrazovanje, kao i sve institucije koje obezbjeđuju permanentno obrazovanje uz rad, profesionalnu reorijentaciju, premještaj itd. moraju biti dostupne pograničnom stanovništvu i radnicima pod istim uslovima kao i stanovništvo i radnici koji imaju državljanstvo te države.

Član 5.

Uspostaviće se sistem za priznavanje profesionalnih kvalifikacija i diploma izdatih od strane institucija iz pogranične oblasti, da bi se garantovala jednakost postupanja za ljude koji žive u pograničnoj oblasti jedne od strana iz sporazuma, a koji žele da rade ili da se uključe u dodatno obrazovanje ili studije u drugoj ili jednoj od drugih Ugovornih strana ovog sporazuma.

Da bi se obezbijedili jednaki uslovi, treba preduzeti korake da se unapređuje znanje jezika i kulture susjedne granične oblasti.

Član 6.

Svaka strana će priznati sposobnost druge strane (drugih strana) da izdaje diplome i druge dokumente, i preuzeće na sebe obavezu da prizna njihovu pravovaljanost.

Član 7.

Nadležne upravne vlasti pograničnih regija će sklopiti sporazume o ažuriranju odredbi tekućeg međudržavnog sporazuma.

Član 8.

Ugovorne strane preuzimaju na sebe obavezu da unapređuju i implementiraju saradnju između tijela koja se bave javnim zapošljavanjem u pograničnim oblastima, da bi obezbijedile, ili, tamo gdje je to primjenjivo, poboljšale razmjenu i zajedničko upravljanje informacijama koje se tiču zapošljavanja i radnih uslova za pogranične radnike.

One će unapređivati uspostavljanje zajedničkih informativnih centara za pogranične radnike, omogućavajući im da pribave detaljne i tačne informacije o svim pitanjima koja su od interesa za njih.

1.12. Model međudržavnog sporazuma za unapređivanje prekogranične ili transnacionalne školske saradnje

Ovaj model sporazuma ne zaključuje se između lokalnih vlasti, nego između država. On obezbjeđuje, u obliku pojednostavljenog tehničkog sporazuma zaključenog na nivou resornih ministarskih vlasti, učešće lokalnih vlasti u prekograničnim ili transnacionalnim programima školske saradnje.

Takav sporazum nije neophodan za djelovanje lokalnih vlasti kroz takve oblike saradnje, ali on, međutim, može predstavljati veoma korisnu podršku takvom djelovanju.

Glavni cilj ove vrste sporazuma je da obezbijedi i sačini opšti okvir za specifične lokalne sporazume.

Član 1.

Ovaj sporazum je produžetak odnosa saradnje uspostavljenih između onih upravnih vlasti ugovornih strana iz ovog sporazuma koje su odgovorne za obrazovanje i za ciljeve navedene u Okvirnoj evropskoj konvenciji o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

Njegova svrha je da definiše odgovarajući okvir za učešće teritorijalnih zajednica ili vlasti u razvoju školske razmjene između država u pitanju.

Član 2.

(Školska saradnja koja predstavlja predmet ovog sporazuma mora imati za cilj unapređenje znanja jezika (ili jezika) i kulture (ili kultura) partnerske zemlje, te, na toj osnovi, razvijanje ličnih odnosa i razmjena iskustava i informacija.

Takva saradnja mora naročito imati za cilj primjenu oblika rane dvojezičnosti u školskom sistemu.

Mora naročito imati za cilj uvođenje međunarodnog pristupa u nastavi.

Član 3.

Učešće teritorijalnih zajednica ili vlasti u programima saradnje definisanim u članu 2. predstavlja faktor koji doprinosi efikasnosti te saradnje, i treba biti stimulirano od strane onih vlasti država potpisnica koje su odgovorne za školske aktivnosti.

Član 4.

Da bi se uspostavili dosljedni modeli školske saradnje navedeni u članu 2., projekti saradnje mogu se definisati kao sporazum sklopljeni između upravnih aparata i teritorijalnih zajednica ili vlasti u pitanju.

Ovi sporazumi moraju definisati:

- opšte i posebne ciljeve saradnje, kao i metode koje se smatraju najprikladnijim za njihovo postizanje;
- resurse u smislu osoblja, opreme i fondova dodijeljenih u svrhu implementacije projekta saradnje, kao i vlasti koje treba da obezbijede ove resurse;
- programe od kojih se sastoji ova saradnja;
- praktične aranžmane koji služe razrješavanju konkretnih pitanja u vezi sa programima saradnje (smještaj, osoblje, osiguranje itd.);
- nadzor nad programima saradnje od strane upravnog odbora, sastavljenog od predstavnika školskih vlasti i teritorijalnih zajednica ili vlasti u pitanju, kao i predstavnika roditelja i đaka, te kvalifikovanih osoba;
- način kojim se uspostavlja periodično ocjenjivanje rezultata ove saradnje.

Član 5.

Na bazi ovih sporazuma, školske vlasti u pitanju mogu preuzeti obavezu da obezbijede primjenu programa za saradnju predviđenih ovim sporazumima, a posebno primjenu nastavnih programa i rasporeda časova dvojezične nastave.

U mjeri u kojoj to zahtijevaju programi saradnje, može se postići sporazum o izuzecima od standardnih programa i rasporeda časova.

Član 6.

Školske vlasti moraju imati ovlaštenje da organizuju razmjene nastavnog osoblja, da bi mogle primjenjivati programe saradnje. U ovom kontekstu, nastavnici će i dalje biti nadoknađivani za svoj rad od strane uprave zemlje iz koje potiču, ali će biti stavljeni pod jurisdikciju uprave domaćina. Sporazumi pomenuti u članu 4. moraju definisati uslove koji se tiču snošenja specifičnih troškova (putovanja, boravka itd.).

Član 7.

U kontekstu sporazuma o saradnji predviđenih članom 4., specifičnu nastavu jezika ili na jeziku partnerske zemlje, mogu držati nastavnici izvana, bez obzira na njihovo državljanstvo.

Ovi nastavnici moraju dobiti odobrenje od obrazovnih vlasti ili od strane komiteta iz člana 2. Sporazumi na koje se odnosi član 4. moraju definisati uslove nadoknade njihovih troškova.

Član 8.

Treba uspostaviti bilateralno vijeće za školsku saradnju, a u svrhu nadzora nad izvršenjem ovog sporazuma. Ono će biti sastavljeno od predstavnika vlasti potpisnica ovog sporazuma, predstavnika teritorijalnih zajednica i vlasti i kvalifikovanih pojedinaca koje budu odabrale strane potpisnice. To vijeće će se sastajati najmanje jedanput godišnje i podnosiće javni izvještaj o akcijama preduzetim u skladu sa ovim sporazumom.

Član 9.

U slučaju šteta nanesenih od strane učenika ili nastavnika tokom aktivnosti na međunarodnoj školskoj saradnji, biće odgovorna država na čijoj teritoriji te štete nastanu, ali ona može podnijeti tužbu protiv bilo koje odgovorne treće, ukoliko je to primjenjivo u datom slučaju.

Član 10.

Ovaj sporazum se sklapa na neodređeno vrijeme. On može biti raskinut od strane bilo koje strane pod uslovom da o tome da prethodnu obavijest šest mjeseci unaprijed.

1.13. Model sporazuma o prekograničnoj ili međuteritorijalnoj saradnji u vezi korištenja zemljišta duž prekograničnih tijeka

(Državne/regionalne vlasti/lokalne vlasti)¹ zemalja ...(u daljem tekstu Ugovorne strane), kroz svaku od kojih prolazi rijeka...,

podsjećajući na ulogu i dostignuća Savjeta Evrope u njegovanju prekogranične saradnje između teritorijalnih zajednica ili vlasti u Evropi,

uzimajući u obzir Okvirnu Evropsku konvenciju o prekograničnoj saradnji teritorijalnih zajednica ili vlasti iz 1980.g., Evropsku povelju o vodama iz 1968.g. i Evropsku Povelju o regionalnom/prostornom planiranju iz 1983.g.

odlučne da koordinišu korištenje i upravljanje rijekom... u svrhu smanjenja negativnih učinaka na teritorije kroz koje prolazi ta rijeka.

Član 1. (zajednički komitet)

1. Ugovorne strane će osnovati zajednički komitet (u daljem tekstu u zajednički komitet) koji će se sastojati od jednog predstavnika svake od ugovornih strana i koji će održavati redovne sastanke.

---

¹ U smislu ovog sporazuma, preporučuje se da učestvuju one vlasti koje su nadležne na polju regionalnog/prostornog planiranja, korištenja zemljišta, prevoza tereta brodom i navigacije, šumarstva, turizma i zaštite okoline u vezi sa teritorijama kroz koje prolazi rijeka u pitanju. U skladu sa odgovarajućim državnim zakonodavstvom, može prema tome biti neophodno da lokalne, regionalne i/ili centralne vlasti jedne države potpišu ovaj sporazum ili da više vlasti delegiraju svoje ovlasti koje su nužne za učešće vlasti na nižem upravnom nivou.

2. Zajednički komitet će odlučivati o predmetu i obimu svojih poslova, svom trajanju, svom pravilniku, datumima i dnevnom redu svojih sastanaka kao i o svim drugim pitanjima koja ugovorne strane budu smatrala relevantnim.
3. Odluke zajedničkog komiteta biće obavezujuće za članove zajedničkog komiteta. Odluke će se donositi prostom većinom glasova predstavnika ugovornih strana prisutnih na sastanku, pri čemu će svaki predstavnik imati jedan glas.
4. Zajednički komitet će biti zajednički predstavljen u odnosu na bilo koju treću stranu.¹
5. Svaka ugovorna strana će pokrivati troškove učešća svojih predstavnika u zajedničkom komitetu. Ugovorne strane će zajednički dijeliti zajedničke troškove zajedničkog komiteta.

Varijanta člana 1.: član 1.(konsultativni sastanci)

1. Ugovorne strane će održavati redovne sastanke (u daljem tekstu: konsultativni sastanci) u svrhu implementacije ovog sporazuma i međusobnih konsultacija o pitanjima koja su od važnosti za korištenje ili nekorisćenje rijeke...
2. O datumima, dnevnom redu i ostalim pitanjima koja su relevantna za konsultativne sastanke, odlučivaće se na osnovu odluke donesene prostom većinom glasova, pri čemu će svaka Ugovorna strana imati jedan glas. Ovo isto će se primjenjivati i na druge odluke koje budu donešene tokom konsultativnih sastanaka.
3. Svaka od ugovornih strana će pokrivati troškove svoga učešća. Zajednički troškovi koji proisteknu iz aktivnosti o kojima se donesu odluke tokom konsultativnih sastanaka dijeliće se jednakomjerno.

Član 2. (područja aktivnosti)

1. Ugovorne strane će redovno mjeriti vodostaj, brzinu protoka i kvalitet rijeke...; one će redovno praviti zemljišne karte rijeke, sa njom povezanih voda i susjednih oblasti na udaljenosti od... kilometara od obala te rijeke;² takve karte će prikazivati korištenje zemljišta, korištenje rijeke i sa njom povezanih voda, kao i kvalitet vode i tla.
2. Ugovorne strane će dostaviti (zajedničkom komitetu/jedna drugoj na zajedničkim sastancima) sve informacije koje su relevantne za korištenje i upravljanje rijekom..., a naročito sljedeće:
  - a) ažuriranje zemljišne karte teritorija definisanih u paragrafu 1 ovog člana;
  - b) velike planirane ili već preduzete građevinske radove (ili radove koji su u toku u vrijeme stupanja na snagu ovog sporazuma) ili sve promjene u korištenju zemljišta koje bi mogle uticati na tok rijeka ili sa njom povezanih voda, saobraćaj, iskoristivost (a naročito plovnost) te rijeke ili kvalitet vode te rijeke;
  - c) informacije o prosječnom unosu u rijeku onih materija koje nastaju na njihovim teritorijama, omogućenom na osnovu direktne ili prećutne dozvole vlasti, kao i o postojećem a neovlaštenom unosu;
  - d) informacije o većim skretanjima pravca vodene mase rijeke.
3. (Zajednički komitet/ugovorne strane tokom svojih zajedničkih sastanaka) će formulirati smjernice o korištenju ili nekorisćenju rijeke... i teritorija navedenih u

¹ Ugovorne strane mogu naći za potrebno da uspostave kooperativno tijelo koje bi imalo svojstvo pravnog lica. U takvom slučaju može se uzeti Dodatni protokol Okvirnoj evropskoj konvenciji o prekograničnoj saradnji iz 1995.g. kao referentni okvir.

² Ugovorne strane mogu smatrati za potrebno da prilagode svojoj specifičnoj situaciji ovim teritorije na koju se to odnosi.

paragrafu 1 ovog člana, u onoj mjeri u kojoj korištenje ili nekorištenje mogu uticati na tok rijeke ili sa njom povezanih voda, na saobraćaj na toj rijeci, mogućnost korištenja te rijeke (naročito njenu plovnost) ili na kvalitet vode te rijeke. Takve smjernice neće biti zakonski obavezujuće, ali bi trebale biti uzete u obzir od strane ugovornih strana prilikom uživanja njihovih diskrecionih prava.

4. (Zajednički komitet/ugovorne strane tokom svojih konsultativnih sastanaka) mogu, nakon što su postigle sporazum o finansijskim uslovima putem jednoglasne odluke, naručiti studije ili preduzeti pozitivne akcije koje se tiču toka rijeke..., saobraćaja na njoj, mogućnosti njenog korištenja (naročito njene plovnosti) ili kvaliteta njene vode. Ukoliko ne može doći do jednoglasne odluke o finansijskim uslovima, ugovorne strane se mogu pojedinačno dogovoriti o realizovanju aktivnosti u pitanju.

Član 3(ciljevi rada)

Ugovorne strane će nastojati da podrže šire ciljeve ovog sporazuma, a naročito da rade u skladu sa sljedećim užim ciljevima:¹

- a) mjere protiv poplave)
  - prirodan tok rijeke .... i sa njom povezanih voda ne bi se smio mijenjati;
  - brzina vodenog protoka ne bi se smjela povećavati, bilo direktno bilo indirektno;
  - meandri, prirodne obale rijeka, ogranci rijeka, močvare i plavni tereni moraju biti sačuvani ili uređeni;
  - korištenje zemlje u blizini rijeke u trgovačke ili privatne svrhe, a koje naročito pogoršava situaciju u pogledu poplava, treba izbjegavati;
  - ukoliko situacija tako zahtijeva, treba održavati ili izgraditi mjesta za uspor, kanalne otvore i ustave za slučaj poplave;
  - treba favorizovati prirodno filtriranje kišnice;
  - planskim oblastima koje se graniče sa rijekom ili sa njom povezanim vodama treba obratiti posebnu pažnju, a u vezi gorenavedenih ciljeva.
- b) (mjere protiv zagađenja)
  - unošenje toksičnih materija u rijeku .... i sa njom povezane vode, kao i u podzemne vode treba izbjegavati;
  - korištenje, naročito korištenje u poljoprivredne svrhe, zemljišta kroz koje prolazi ova rijeka i sa njom povezane vode, a koje ima negativne konsekvence po kvalitet vode, treba izbjegavati;
  - transport opasnog tereta rijekom... treba ograničiti i preduzeti mjere ublažavanja posljedica u slučaju nesretenih slučajeva.

Član 4. (urgentne mjere)

1. Ugovorne strane će odmah informisati jedna drugu o svim značajnim promjenama ili vjerovatnoći značajnih promjena u pogledu toka rijeke..., njenog nivoa ili kvaliteta njene vode, ukoliko postoji vjerovatnoća da takva promjena ugrozi stanovnike ili okolinu oblasti navedene u članu 2., paragraf 1,

---

¹ Lista ovih užih ciljeva nije iscrpna i ugovorne stranke mogu naći za shodno da ju mijenjaju prema svojim specifičnim situacijama i nadležnostima.

odnosno korisnike ove rijeke i sa njom povezanih voda. U ovom smislu svaka ugovorna strana će dati kontakt adresu na koju se mogu dostavljati takve informacije.

2. Ukoliko se pojavi slučaj naveden u paragrafu 1 ovog člana, ugovorne strane će organizovati ad hoc sastanak da bi odlučile o odgovarajućim urgentnim mjerama za otklanjanje opasnosti.
3. Svaka ugovorna strana će se uzdržati od bilo kakvih mjera koje bi mogle pogoršati negativne učinke gorenavedene promjene tokom ove krizne situacije.

Član 5. (završne odredbe)

1. Svaka od ugovornih strana se može povući iz ovog sporazuma dajući pismenu obavijest (zajedničkom komitetu/drugim ugovornim stranama), bez obzira na važenje bilo kojih od prethodnih finansijskih obaveza. Nove ugovorne strane mogu se primati uz pristanak postojećih ugovornih strana.¹
2. Svi sporovi koji se tiču ili proisteknu iz ovog sporazuma biće prijateljski razriješeni od strane ugovornih strana. Neće se ograničavati prava trećih strana na zakonske mjere protiv pojedinih ugovornih strana pred nadležnim sudovima.
3. Ugovorne strane će informisati Generalnog sekretara Savjeta Evrope o ovom sporazumu.
4. Ovaj sporazum će biti sklopljen na (na neodređeni rok/na period od .... godina, pri čemu će biti obnovljiv za naredne periode u trajanju od .....godina, osim ukoliko ne bude poništen na osnovu jednoglasne odluke ugovornih strana prije isteka roka).

Ugovor sklopljen ....., na dan .... na .... i .... jeziku, pri čemu su oba teksta jednako mjerodavna.

2. Okvirni sporazumi, statuti i ugovori između lokalnih vlasti

Uvodna napomena:

Okvirni sporazumi, ugovori i statuti namijenjeni lokalnim vlastima

Kao i države, i lokalne vlasti mogu imati pred sobom mogućnost izbora između raznih sporazuma i ugovora. Ustvari, takav izbor već postoji u nizu zemalja, kao što to pokazuje već obimna dokumentacija o zaključenim sporazumima koja je do sada prikupljena.

Predloženi sistem sastoji se od šest okvirnih sporazuma, ugovora i statuta koji odgovaraju različitim stepenima i formulama lokalne prekogranične saradnje. U zavisnosti od obima i stanja državnog zakonodavstva, ovi okvirni sporazumi mogu ili odmah ući u korištenje ili mogu biti podvrgnuti usvajanju međudržavnog sporazuma koji bi regulisao njihovu upotrebu.

Općenito gledano, sklapanje međudržavnih sporazuma, čak i kada ne izgleda apsolutno neophodno, može pomoći razjašnjavanju uslova pod kojima ovi sporazumi mogu biti korišteni od strane lokalnih vlasti. U svakom slučaju, sklapanje nekog međudržavnog

---

¹ Primjenjivaće se specijalni uslovi, ukoliko ugovorne strane odluče da uspostave zajednički komitet kao pravno lice po članu 1.

sporazuma može biti neophodnim uslovom za primjegavanje sporazumu pod brojem 2.6. (prekogranični organi za saradnju).

Ovaj sistem okvirnih sporazuma namijenjenih lokalnim vlastima odgovara modelu međudržavnih sporazuma. U uvodnoj napomeni svakog okvirnog sporazuma ukazuje se na ove međudržavne sporazume.

Nakon toga je moguće integrisati sporazume i organe koji su uspostavljeni na lokalnom nivou u strukture prekograničnih konsultacija koje se uspostavljaju na regionalnom ili državnom nivou. Na primjer, lokalni komiteti za vezu (okvir 2.1.) mogu biti integrisani u strukture komisija, komiteta i radnih tijela predviđenih modelom međudržavnog sporazuma o regionalnoj prekograničnoj konsultaciji (1.2.).

Isto tako, ovi modeli su napravljeni na šematskoj osnovi, budući da nije bilo moguće dati globalan pregled svih problema koji mogu nastati u svakom pojedinom slučaju. Ovi okvirni sporazumi, statuti i ugovori predstavljaju dragocjen vodič, ali se pri tome mogu mijenjati u skladu sa potrebama lokalnih vlasti koje nastanu tokom korištenja ovih okvira.

Slično tome, lokalne vlasti moraju odrediti sredstva za podsticanje učešća građana u prekograničnim konsultacijama u društvenoj i kulturnoj sferi. Takvo učešće zasigurno može prevazići psihološke prepreke koje nekad ozbiljno koče prekograničnu saradnju. Konsultacije, podržane interesovanjem javnosti, mogu takođe izvući korist iz solidne utemeljenosti. Jedan način podsticanja javnog učešća bio bi taj da građani pribjegu stvaranju udruženja. Tako, jedan od ovih okvira (2.3.) govori o uspostavljanju udruženja na osnovi privatnog prava.

2.1. Okvirni sporazum o uspostavljanju konsultativne grupe između lokalnih vlasti

Uvodna napomena: Obično nisu potrebni međudržavni sporazumi da bi se uspostavila takva grupa. Postoje brojni primjeri takve mogućnosti. Međutim, ukoliko postoje pravne ili druge nejasnoće, međudržavni sporazum može obezbijediti uslove na osnovu kojih se može koristiti takva vrsta konsultacija (vidjeti model ugovora 1.3).

Svrha ove grupe i njeno sjedište

Član 1.

Lokalne vlasti koje predstavljaju strane iz ovog ugovora preuzimaju na sebe obavezu da koordinišu svoje napore u sljedećim područjima koja spadaju unutar njihovih ovlasti (definisati područje/područja odgovornosti, ili eventualno navesti «lokalne probleme»). U tu svrhu one ovim uspostavljaju konsultativnu grupu u daljem tekstu nazvanu «Grupa», sa sjedištem u.....

Funkcija ove grupe biće da obezbijedi razmjenu informacija, saradnju i konsultacije i među njenim članovima u područjima navedenim u prethodnom podparagrafu. Vlasti članice ove grupe preuzimaju na sebe obavezu da grupi pruže sve informacije koje su potrebne za obavljanje njene funkcije, te da se međusobno konsultuju putem grupe prije usvajanja odluka ili mjera koje utiču na područja definisana u gornjem tekstu.

Članstvo

Član 2.

Sve lokalne vlasti koje učestvuju u ovoj grupi biće u njoj predstavljene putem delegacije od... članova koje te lokalne vlasti imenuju. Svaka delegacija može, uz saglasnost grupe, biti praćena i predstavnicima privatnih društveno-ekonomskih tijela i stručnjacima (ova alternativa isključuje lica koja nisu lokalne vlasti iz članstva, čime se ova vrsta organizacije razlikuje od udruženja zasnovanih na osnovu privatnog prava o kojima se govori u 2.3.).

Moguća varijanta: broj članova svake delegacije može varirati. Članstvo može biti otvoreno za lokalne i regionalne vlasti, društveno-ekonomske grupe i privatne osobe koje potpisuju ovaj sporazum. Grupa će odlučivati o prijemu novih članova. Svaka delegacija može, uz odobrenje grupe, biti praćena predstavnicima privatnih tijela i stručnjacima.

Vrsta i obim poslova

Član 3.

Grupa može odlučivati o svim pitanjima definisanim u članu 1. Sva pitanja o kojima se dostigne konsenzus, kao i preporuke za koje grupa odluči da će ih uputiti relevantnim vlastima ili grupama, biće zabilježene u zapisnicima sa sastanaka.

Grupa će imati ovlaštenje da naručuje studije i istraživačke radove o pitanjima koja spadaju u okvir njene nadležnosti.

Član 4.

Članovi grupe mogu se dogovoriti da grupi povjere izvršenje određenih jasno definisanih praktičnih zadataka. Ova grupa može takođe izvršavati bilo koje druge zadatke koje joj povjere druge institucije.

Rad grupe.

Član 5.

Grupa će sastaviti svoj vlastiti pravilnik.

Član 6.

Grupa će se po pravilu sastajati dva puta godišnje, ili na zahtjev jedne trećine članova koji predlože da neka stavka uđe u dnevni red.

Obavjest o održavanju sastanka kao i dnevni red sastanka moraju biti podijeljeni najmanje 15 dana unaprijed, da bi svaka od institucija predstavljenih u grupi mogla imati vremena da se pripremi za raspravu.

Član 7.

Iz reda svojih članova grupa će imenovati stalni biro o čijem članstvu i ovlaštenjima će ona sama odlučiti.

Mjesto predsjedavajućeg će biti određeno u skladu sa pravilnikom, odnosno tamo gdje se taj pravilnik ne primjenjuje, to mjesto će zauzimati najstariji od prisutnih članova.

Odnosi sa vanjskim licima i višim vlastima

Član 8.

U odnosu sa vanjskim licima, grupu će predstavljati njen predsjedavajući, osim ukoliko pravilnik drugačije ne odredi. Više vlasti, kojima članovi ove grupe pripadaju, mogu pribaviti od grupe one informacije o radu grupe koje budu smatrali potrebnim da zatraže i biće ovlaštene da pošalju posmatrača koji će prisustvovati sastancima grupe.

Sekretarijat i finansije

Član 9.

Jedna od institucija članica pružaće sekretarske usluge (pri tome primjenjujući iline primijenjujući sistem godišnje zamjene).

Sve vlasti će morati doprinositi plaćanju troškova sekretarskih usluga, na način ovdje definisan:...

Informacije i dokumentacija će se obično distribuisati na jeziku države iz koje te informacije i ta dokumentacija potiču.

Pristupanje grupi i povlačenje iz grupe

Član 10.

Članstvo u grupi će biti otvoreno za one dodatne lokalne i regionalne vlasti koje odluče da potpišu ovaj sporazum. Grupa će odlučivati o prijemu novih članova.

Član 11.

Bilo koji član može se povući iz grupe nakon što obavijesti predsjedavajućeg u tom smislu. Povlačenje nekog član iz grupe neće uticati na rad grupe, osim ukoliko tako ne odluči sama grupa.

Član 12.

Strane će informisati Generalnog sekretara Savjeta Evrope o sklapanju ovog sporazuma i podnijeti Sekretaru tekst ovog sporazuma.

2.2. Okvirni sporazum o koordinaciji u vezi sa upravljanjem prekograničnim javnim poslovima

Uvodna napomena: U više država ova vrsta ugovora o prekograničnoj saradnji je već učinjena mogućom. Tamo gdje to nije slučaj, uslovi pod kojima se može koristiti takav sporazum moraju biti definisani unutar okvira međudržavnog sporazuma (vidjeti model sporazuma 1.3.).

Svrha ovog sporazuma

Član 1.

Član 1. definiše svrhu ovog sporazuma (na primjer, skladan razvoj graničnih regija), kao i područja od interesa.

Teritorija na koju se odnosi ovaj sporazum

Član 2.

Član 2 treba definisati teritoriju na koju se odnosi sporazum sa obje strane (odnosno a sve tri strane) granice.

Preuzete obaveze

Član 3.

Član 3. treba da definiše sredstva za postizanje svrhe ovog sporazuma (8 član 1.). Zavisno od materijalne svrhe ovog sporazuma mogu se definisati sljedeće preuzete obaveze:

- strane preuzimaju na sebe obavezu da poštuju postupak prethodnih konsultacija prije nego što dođu do odluke o nizu mjera koje treba da preduzmu u granicama svojih ovlasti i o teritoriji kojom upravljaju;
- strane preuzimaju na sebe obavezu, unutar svoje teritorije i unutar granica svojih ovlasti, da poduzmu mjere koje su neophodne za postizanje ciljeva iz ovog sporazuma;
- strane preuzimaju na sebe obavezu da ne čine bilo šta što bi štetilo ciljevima ovog sporazuma.

Mirno rješavanje sporova

Član 4.

Član 4. bi trebao definisati, u skladu sa posebnim okolnostima i zahtjevima svakog pojedinog sporazuma, način organizovanja koordinacije:

- bilo tako što će odrediti grupu za opšta pitanja u cilju koordinacije, navedenu u okvirnom sporazumu 2.1;
- bilo tako što će omogućiti uspostavljanje specifične konsultativne grupe za svrhe ovog sporazuma;
- ili jednostavno putem direktnih bilateralnih ugovora između vlasti u pitanju.

Mirno rješavanje sporova

Član 5.

Svaki član grupe (odnosno svaka strana ukoliko nema grupe) može postaviti kao problem u okviru grupe (odnosno sa drugom stranom, ukoliko nema grupe) svaki slučaj gdje smatra da sporazum nije bio poštovan zato što:

- ili nije bilo prethodnih konsultacija;
- ili mjere koje su preduzete nisu bile u skladu sa sporazumom;
- ili mjere koje su neophodne za postizanje ciljeva sporazuma još uvijek nisu preduzete.

Ukoliko strane ne uspiju da postignu dogovor, spor se može uputiti mirovnom odboru, kojem će biti povjerena dužnost da obezbijedi poštovanje preuzetih obaveza o kojima je bio postignut sporazum.

Kontrolno tijelo

Član 6.

Strane se mogu dogovoriti da uspostave specifično kontrolno tijelo koje bi obezbjeđivalo poštovanje preuzetih obaveza o kojima je postignut sporazum, sastavljeno od jednakog broja stručnjaka imenovanih od strane svake od strana, kao i neutralnog stručnjaka čije imenovanje ili način imenovanja mora biti unaprijed predviđeno.

Kontrolno tijelo će dati svoje mišljenje, a pri tome će imati ovlaštenje da to svoje mišljenje učini javnim, o tome da li je sporazum bio poštovan.

Član 7.

Strane će informisati Generalnog sekretara Savjeta Evrope o sklapanju ovog sporazuma i podnijeti Sekretarijatu tekst ovog sporazuma.

2.3. Okvirni sporazum o uspostavljanju prekograničnih udruženja na osnovu privatnog prava

Uvodna napomena: Pretpostavlja se da lokalne vlasti jedne države mogu pripadati udruženju iz druge države zasnovanom na privatnom pravu, a u skladu sa istim pravilima i uslovima koji se primjenjuju na članstvo tih lokalnih vlasti u udruženju zasnovanom na osnovu privatnog prava unutar svoje vlastite države. Ukoliko to nije slučaj u sadašnjem momentu, tu mogućnost treba izričito predvidjeti putem međudržavnog sporazuma između država u pitanju (vidjeti modele međudržavnih sporazuma 1.3. i 1.4.).

Od privatnih udruženja se obično traži da poštuju pravila uspostavljanja zakonodavstvom zemlje u kojoj ta udruženja imaju sjedište. Sljedeća lista daje odredbe koje bi trebale biti uključene u njihove statute, tamo gdje to nije definisano zakonom. Odredbe kojima se regulišu konsultativne grupe (vidjeti okvirni sporazum 2.1.) mogu se takođe primjenjivati, *mutatis mutandis*, na udruženja ove vrste.

Statutima ovih udruženja treba definisati:

1. njene osnivačke članove i uslove za prijem novih članova;
2. njeno ime, sjedište i pravnu osnovu (navodeći odgovarajuće državno zakonodavstvo);
3. njen cilj, način postizanja ovog cilja i sredstva koja stoje na raspolaganju ovom udruženju;
4. njene organe, a naročito funkciju i način rada generalne skupštine (način predstavljanja i način glasanja) ovog udruženja;
5. imenovanje upravnih ili izvršnih službenika, kao i njihove ovlasti;
6. obim odgovornosti članica u vezi trećih lica;
7. uslove pod kojima se može mijenjati statut i uslove pod kojima može doći do raspuštanja udruženja;
8. preuzimanje obaveza od strane strana iz sporazuma da informišu Generalnog sekretara Savjeta Evrope o formiranju prekograničnog udruženja i da mu dostave statut udruženja.

2.4. Okvirni ugovor o snabdijevanju robama ili uslugama između lokalnih vlasti u graničnim oblastima (po tipu «privatnog prava»)

Uvodna napomena: Pretpostavlja se da lokalne vlasti imaju pravo da zaključe takav ugovor sa lokalnim vlastima drugih zemalja. Ukoliko to nije slučaj onda ovu mogućnost treba hitno predvidjeti u okviru međudržavnog sporazuma (vidjeti model sporazuma 1.4.).

Ova je vrsta ugovora koju lokalne vlasti mogu koristiti prilikom prodaje, unajmljivanja, sklapanja ugovora o izvođenju radova, snabdijevanja robama ili uslugama, ustupanja prava korištenja itd. Korištenje ugovora na osnovu «privatnog prava» dozvoljava se lokalnim vlastima u različitom stepenu u državnim zakonodavstvima i njihovoj praksi, te je teško povući liniju razgraničenja između ugovora na osnovu «javnog prava» i «privatnog prava». Bez obzira na to, može se pretpostaviti da se ova vrsta ugovora može koristiti svugdje tamo gdje se, prema prevladavajućem tumačenju u datoj zemlji, sporazum tiče vrste rada trgovačkog ili privrednog tipa koji privatne osobe ili korporacije takođe mogu izvršavati po ugovoru. U slučaju radova koji uključuju i djelovanje od strane lokalnih vlasti u smislu izvršavanja onih funkcija koje su rezervisane za javne vlasti, moraju se imati na umu i dodatna pravila definisana u okvirnom ugovoru na osnovu «javnog prava» (vidjeti 2.5.), osim onih odredbi koje su date u daljem tekstu.

Strane

Član 1. definiše strane (kao i to da li je sporazum otvoren za pristup drugim lokalnim vlastima).

Član 2. definiše probleme koji su u vezi sa opštim ugovornim ovlastima, a posebno korisnike i uslove i termine. Tamo gdje je to primjenjivo, takođe treba da definiše nužne ograde koje se tiču davanja ovlaštenja od strane viših vlasti, tamo gdje ovo utiče na primjenjivost ovog ugovora.

Predmet ugovora

Član 3. definiše predmet ugovora, navodeći:

- specifična pitanja;
- geografska područja,
- pravna lica (opštine, državne organe sa lokalnim ovlastima itd),
- specifične zakonske oblike.

Član 4. definiše trajanje ugovora, uslove pod kojima se on obnavlja kao i sve datume završetka.

Pravni režim i finansijske odredbe.

Član 5. govori o mjestu potpisivanja i izvršavanja ugovora i definiše pravni režim na osnovu kojeg se upravljanja ovaj ugovor (privatno međunarodno pravo), kao i primjenjivo zakonodavstvo.

Član 6. sadrži odredbe, tamo gdje je to potrebno, o finansijskim pitanjima (valuta u kojoj se vrše plaćanja kao i način korekcije cijena u slučaju dugoročnih ugovora o uslugama) i pitanjima osiguranja.

Arbitraža

Član 7. određuje, ukoliko je to potrebno, postupak mirnog razrješavanja sporova, te sadrži odredbe kojima se predviđa arbitražni postupak.

U slučaju arbitraže, arbitražna komisija će biti sastavljena na sljedeći način:

- svaka od strana čiji su interesi suprotstavljeni (varijanta: predsjednici upravnih sudova pod čiju jurisdikciju spada svaka od strana) imenuju člana arbitražne komisije, a strane zajednički imenuju jednog ili dva nezavisna člana tako da broj članova bude neparan;
- tamo gdje postoji paran broj članova arbitražne komisije a ishod glasanja je neriješen, nezavisni član ima odlučujući glas.

Promjene u ugovoru i raskid ugovora

Član 8. definiše pravila koja se primjenjuju u slučaju promjena i raskinuća ugovora.

Član 9. Strane će informisati Generalnog sekretara Savjeta Evrope o sklapanju ovog sporazuma i podnijeti Generalnom sekretaru tekst ovog sporazuma.

2.5. Okvirni ugovor o snabdijevanju robama ili uslugama, sklopljeni između lokalnih vlasti graničnih područja (po tipu «javnog prava»)

Uvodna napomena: Ova vrsta ugovora je slična ugovoru pod 2.4. (ugovori na osnovu «privatnog prava») po tome što se odnosi na specifične ciljeve. Ova vrsta ugovora se na specifičiji način odnosi na koncesije ili ugovore o javnim uslugama ili javnim radovima (ili usluge, odnosno radove, koji se smatraju «javnim» od strane jedne od zainteresovanih država) ili na obezbjeđivanja finansijskog doprinosa¹ vlasti sa jedne strane granice vlastima sa druge strane granice. Takve javne koncesije povlače za sobom posebne rizike i odgovornosti u vezi sa datim javnim uslugama, koje zahtijevaju uključivanje i drugih odredbi u ugovor osim onih definisanih u modelu ugovora na osnovu «privatnog zakonodavstva».

«Prekogrančni» ugovori ove vrste nisu nužno uvijek dozvoljeni u svim zemljama. Shodno tome trebalo bi prvo predvidjeti mogućnost takvih aranžmana i uslove za njihovo korištenje putem međudržavnog sporazuma (vidjeti model sporazuma 1.4.).

Pribjegavanjem takvom ugovoru, kojeg je dosta jednostavno sastaviti i primjenjivati, može se u nekim slučajevima izbjeći potreba za stvaranjem zajedničke institucije tipa «Prekogrančnog konzorcija lokalnih vlasti» (vidjeti 2.6.), koja za sobom povlači druge pravne probleme.

Ugovorne odredbe

Tamo gdje ugovor uključuje uspostavljanje ili upravljanje javnim vlasništvom, javnom službom ili objektom koji pripada lokalnim vlastima u najmanje jednoj od zemalja, moraju se definisati ugovorne garancije u skladu sa pravilima koja se primjenjuju u zemlji ili zemlja u pitanju.

Tamo gdje je to neophodno, ugovor će takođe navoditi i sljedeće specifične uslove:

1. pravila i propise kojima se reguliše osnivanje ili rad nekog objekta ili službe u pitanju (npr. Vremenski raspored, naplata, uslovi korištenja itd.);
2. specifične uslove kojima se reguliše uspostava tog objekta ili te službe (npr. Potrebna odobrenja, procedure itd.);
3. uslove ugovora za dati objekat ili službu;
4. postupak za vršenje korekcija u ugovoru u svrhu javnog interesa, kao i finansijske kompenzacije koje iz toga proizlaze;
5. odnose koji iz toga proizlaze između korisnika objekta ili službe i onoga koji upravlja radom tog objekta ili službe (na primjer, uslovi pristupa, naplata itd.);
6. povlačenje ugovora, odstupanje prava ili raskid ugovora.

---

¹ Ova formula može biti posebno korisna pograničnim vlastima, npr. U slučaju zagađenja: jedne vlasti mogu ponuditi drugim vlastima finansijski doprinos koji ovima može omogućiti realizaciju radova koji spadaju u njihovu nadležnost, ali koji su od koristi prvopomenutim vlastima.

Osim ovih posebnih zahtjeva, primjenjivaće se i odredbe definisane u uzorku ugovora na osnovu «privatnog prava» pod 2.4.

2.6. Okvirni sporazum o uspostavljanju organa prekogranične saradnje između lokalnih vlasti

Uvodna napomena: Pretpostavlja se da se više lokalnih vlasti mogu sastati i formirati pravno zasnovanu organizaciju s namjerom da uspostave i upravljaju radom nekog javnog komunalnog preduzeća, javne službe ili javnog objekta.

Stvaranje i rad takvog udruženja ili konzorcija će uglavnom ovisiti o primjenjivom zakonodavstvu i odredbama bilo kojeg prethodnog međudržavnog sporazuma kojim se daje ovlaštenje za ovaj oblik saradnje (vidjeti model sporazuma 1.5.).

Slijedi spisak odredbi koje bi statut morao uključivati, u mjeri u kojoj te odredbe nisu uključene u primjenjivo zakonodavstvo.

Između ostalog, statut bi trebao definisati:

1. imena članova osnivača udruženja i uslove pod kojima se novi članovi mogu pridružiti;
2. ime, sjedište, trajanje i pravni status udruženja (navodeći odgovarajući zakon na osnovu kojeg stiče pravni status);
3. cilj udruženja, način postizanja ovog cilja is redstva koja stoje na raspolaganju ovom udruženju;
4. način na koji se formira osnivački kapital;
5. obim i granice odgovornosti članova;
6. postupak za imenovanje i razrješavanje upravnih ili rukovodnih radnika udruženja, kao i njihove ovlasti;
7. odnos udruženja sa svojim članovima, trećim stranama i višim vlastima, naročito u pogledu saopštavanja informacija o budžetu, bilansu stanja i računima;
8. ljude koji su zaduženi za finansijsku i tehničku kontrolu aktivnosti organizacije i izvještaje koji proizlaze iz takve kontrole;
9. uslove pod kojima se može mijenjati statut, odnosno raspuštati to udruženje,
10. pravila koja se primjenjuju na osoblje;
11. pravila koja se primjenjuju na jezike koji se koriste.

2.7 Model sporazuma o meduregionalnoj i/ili međuopštinskoj privrednoj i društvenoj saradnji
(vidjeti paragraf 1.6.)

2.8. Model sporazuma o meduregionalnoj i/ili međuopštinskoj saradnji na području prostornog planiranja
(vidjeti paragraf 1.8.)

2.9. Model sporazuma o stvaranju prekograničnih parkova i upravljanju njima
(vidjeti paragraf 1.9.)

2.10. Model sporazuma o stvaranju prekograničnih ruralnih parkova i upravljanju njima
(vidjeti paragraf 1.10)

2.11. Model sporazuma o stvaranju prekograničnih parkova i upravljanju njima između udruženja zasnovanih na privatnom pravu

Udruženje.....,
Udruženje.....,
(i udruženje.....)¹

- svjesni potrebe zajedničkog rada na zaštiti okoline i razvoju oblasti prirode koje su nužne za održavanje kvaliteta života stanovništva;
- u želji da koordinišu svoje aktivnosti u svrhu očuvanja prirodnih resursa datog područja i karakteristika krajolika;
- okupljeni na konstitutivnoj skupštini održanoj u..... na dan.....

sporazumjeli su se kao što slijedi:

Član 1.

Uspostaviće se prekogranično udruženje na osnovu privatnog prava:

1. Članice osnivači udruženja će biti:
  - a) .....udruženje, predstavljeno od strane .....
  - b) .....udruženje, predstavljeno od strane .....
  - c) .....udruženje, predstavljeno od strane.....

Novi članovi će se primati pod sljedećim uslovima:

- a).....
- b).....

---

¹ Čiji su statuti dati u dodatku ovom dokumentu.

c).....

2. Ovo udruženje će nositi ime.....

U daljem tekstu nazivaće se «Udruženje».

- Njegovo sjedište će biti u.....na teritoriji.....

- primjenjivaće se isključivo zakonodavstvo i regulativa zemlje u kojoj je smješteno sjedište udruženja, osim ukoliko drugačije ne bude izričito propisano u dodatku ovom dokumentu.

3. Cilj udruženja biće....., te općenito sve aktivnosti koje su u potpunosti ili djelimično u direktnoj i indirektnoj vezi sa bilo kojim od ciljeva udruženja.

4. Udruženjem će upravljati upravni komitet koji će imenovati:

- a) predsjedavajućeg,
- b) vice-predsjedavajućeg,
- c) blagajnika,
- d) sekretara,
- e) jednog ili više pomoćnika.

Članovi biroa biće imenovani od strane generalne skupštine (tokom redovnog zasjedanja). Njihov mandat neće trajati duže od .....godina i može biti obnavljan na period od.....

Generalna skupština će se sastajati najmanje jednom godišnje, a njene odluke se neće smatrati punovažnim ukoliko ne budu prisutne dvije trećine glasova.

Odluke će se donositi (relativnom) (apsolutnom) većinom glasova članova.

Svaki član koji bude spriječen da prisustvuje može ovlastiti drugog člana (državljanina iste zemlje) da glasa u njegovo ime. Ni jedan član neće imati više od .....glasa/glasova.

5. Revizija statuta udruženja izvršiće se tokom vanrednog zasjedanja generalne skupštine, a na osnovu (dvoćinske) većine glasova prisutnih članova. Vanredna generalna skupština će se sastati na osnovu prijedloga upravnog komiteta ili najmanje dva njegova člana.

Udruženje se može raspustiti na osnovu prijateljskog sporazuma između strana, ili na osnovu odluke većine prisutnih članova, donesene tokom sjednice generalne skupštine sazvane na propisan način.

6.Strane će informisati Generalnog sekretara Savjeta Evrope o formiranju ovog udruženja i podnijeće Sekretaru tekst Statuta. Eventualna odluka o raspuštanju udruženja će isto tako biti dostavljena Sekretaru u svrhu informisanja.

Član 2.

1. Strane takođe preuzimaju na sebe obavezu, svaka u skladu sa vlastitim zakonodavstvom, da preuzmu odgovarajuće činove s namjerom da koordinišu upravljanje prekograničnim parkom.

Ova koordinacija će posebno uključivati:

- održavanje i unapređivanje prirodnog krajolika i njegovog specifičnog karaktera;
- zaštitu i obogaćivanje specifičnog nasljeđa (flora, fauna, staništa);
- preduzimanje koraka koji su neophodni za očuvanje onih faktora koji mogu uticati na gore pomenute ekološke i fizičke resurse prekograničnog parka i okoline;
- informisanje, obrazovanje i objekte za građanstvo kao dio opšte politike podizanja svijesti o vrijednosti okoline i upoznavanja sa prirodnim i kulturnim nasljeđem;
- nadzor i kontrolu nad ekonomskom, društvenim i kulturnim aktivnostima u parku, da bi se obezbijedilo da se one provde u skladu sa gorenavedenim ciljevima, te karakter prekograničnog parka bude sačuvan¹

2. U ovom cilju, ugovorne strane će usvojiti zajedničke akcione programe od obostranog interesa, a koji se mogu naročito odnositi na sljedeća pitanja:

- informisanje,
- zaštitu i razvoj i biljnih i životinjskih vrsta;
- zaštitu od i borbu protiv požara, epidemija itd.;
- zaštitu vodenih puteva, te obala i nasipa sa obje strane granice;
- turizam;
- smještaj;
- pješačke staze.

Član 3.

Gorepomenuti zajednički akcioni programi od obostranog interesa biće usvojeni na osnovu zajedničkog dogovora udruženja nadležnih za upravljanje parkovima prirode u pitanju, pri čemu će se tijelo u kojem će se o ovome raspravljati i koje će donositi odluke nazivati «generalnom skupštinom».

Član 4.

Zajednički akcioni programi od obostranog interesa će definisati vremenske okvire, ciljeve i sredstva za finansiranje preduzetih aktivnosti, kao i materijalna pitanja u vezi sa upravljanjem. Oni će takođe definisati postupak za izračunavanje finansijskog doprinosa svake od ugovornih strana.

Nadalje, biće predviđeni i načini korekcije radi usklađivanja doprinosa sa novonastalim okolnostima kako se one budu mijenjale tokom programa.

Član 5.

Strane preduzimaju na sebe obavezu da implementiraju odredbe ovog sporazuma (kao i odredbe svih zajedničkih akcionih programa od zajedničkog interesa koji budu potpisani u skladu sa njim).

Član 6.

---

¹ Posljednja klauzula se primjenjuje samo na ruralne parkove u kojima se organizuju takve privredne, društvene i kulturne aktivnosti..

Ovaj sporazum se zaključuje na period od.....godina od njegovog stupanja na snagu. On će se automatski obnavljati na daljnje periode od .....godina, osim ukoliko jedna od strana ne istupi iz njega godinu dana prije njegovog isteka.

Član 7.

Svaka od strana će obavijestiti drugu stranu o završetku postupaka koje je potrebno sprovesti na osnovu domaćeg zakonodavstva da bi ovaj sporazum stupio na snagu, a do čega će doći na dan posljednje obavijesti.

2.12. Model sporazuma između lokalnih i regionalnih vlasti o razvoju prekogranične saradnje u oblasti civilne zaštite i uzajamne pomoći u slučaju katastrofa u graničnim oblastima

(okvir)

Lokalne vlasti (ili regije) .....i ....unutar jurisdikcije države.....i .....

- * koje predstavljaju strane iz Međudržavnog sporazuma o unapređenju prekogranične saradnje¹
- * koje su pristupile Okvirnoj evropskoj konvenciji o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti,

riješene da pomažu jedna drugoj u slučaju katastrofa koje se dese na bilo kojoj od njihovih teritorija;

uvjerene u potrebu zajedničkog djelovanja na spriječavanju takvih katastrofa, kao i potrebi da pomoć bude učinjena što efikasnijom kako bi se mogle nositi sa posljedicama takvih događaja;
sporazumjele su se kao što slijedi:

Član 1.

Ugovorne strane preuzimaju na sebe obavezu da, u okviru svojih nadležnosti i sposobnosti, pruže jedan drugoj pomoć predviđenu ovim sporazumom za slučaj katastrofa² koje se dešavaju na bilo kojoj od njihovih teritorija.

Član 2.

1. Pomoć će biti pružena na zahtjev učinjen od strane nadležnih vlasti jedne od ugovornih strana nadležnim vlastima druge strane. Takav zahtjev će precizirati prirodu i obim tražene pomoći, pri čemu će se imati na umu odredbe člana 3.
2. Vlasti od kojih se traži pomoć obavijestiće vlasti koje traže pomoć o prirodi i obimu pomoći koju mogu pružiti.

---

* Precrtati nepotrebno

¹ Ovaj međudržavni sporazum može biti zasnovan na modelu sporazuma 1.1., datom u dodatku Okvirne evropske konvencije o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti.

² Npr. Zemljotresa, erupcija vulkana, poplava, požara itd.

Član 3.

1. Pomoć navedena u članu 1. ovog sporazuma može biti pružena u jednom ili više od sljedećih oblika:
  - a) snabdijevanjem odgovarajućom opremom koja treba da zadovolji neposredne potrebe stanovništva pogođenog katastrofom, kao što su ćebad, šatori, odjeća, hrana i lijekovi;
  - b) dopremom odgovarajuće opreme za prvu pomoć, medicinsku pomoć, kao i spasilačke opreme;
  - c) slanjem operativnog i administrativnog osoblja;
  - d) slanjem jedinica za tehničku, medicinsku i prvu pomoć, kao i drugih jedinica;
  - e) .....
  - f) .....

Prilikom slanja opreme navedene u podparagrafima a) i b) vlasti koje šalju tu opremu će informisati vlasti kojima se ta oprema šalje da li se ona šalje u vidu zajma ili kao poklon.

2. Da bi se olakšala implementacija ove odredbe, ugovorne strane će redovno razmjenjivati informacije u vezi prirode i obima pomoći koju bi bile u stanju odmah da pruže u slučaju katastrofe.

Član 4.

1. Ugovorne strane će preduzeti sve odgovarajuće mjere da bi obezbijedile da se transport osoba i opreme navedenih u prethodnom članu odvija na najpovoljniji način, koji god način transporta bio upotrebljen.
2. U slučaju transporta vazduhom, preduzeće sve one posebne mjere bezbjednosti koje budu potrebne.

Član 5.

1. Osim ukoliko e ugovorne strane drugačije ne dogovore, odgovornost za usmjeravanje humanitarnih operacija pomoći ležaće na nadležnim vlastima one ugovorne strane koja traži pomoć.
2. Nadležne vlasti koje pružaju pomoć obavijestiće vlasti koje zahtijevaju pomoć o imenima osoba zaduženih za prenošenje instrukcija stranom humanitarnom osoblju za pomoć.

Član 6.

1. Troškovi pružanja pomoći ići će ili na teret fondova osnovanih od strane privrednih grana¹ koje bi mogle prouzrokovati katastrofe ili incidente (hemijska, nuklearna

---

¹ Zainteresovane vlasti sa obje strane granice mogle bi zajednički uspostaviti fond za nepredvidene slučajeve za slučaj katastrofa koje bi se mogle dogoditi na njihovim teritorijama, te zajednički upravljati ovim fondom. U okviru samog sporazuma, mogli bi se sporazumjeti o tome da pokušaju uspostaviti takav fond, koji bi mogao biti finansiran iz doprinosa industrijskih grana u pitanju

- industrija itd.) ili na teret one ugovorne strane koja prima pomoć i koja može biti oštećena za svoje troškove od strane centralnih vlasti.
2. Međutim, svaka od ugovornih strana preuzima na sebe obavezu da ne traži od drugih zainteresovanih ugovornih strana da plate uobičajene troškove pružene pomoći, niti da kompenzuju gubitke ili štete nastale na vozilima ili mašinama korištenim tokom operacija uzajamne pomoći ili spašavanja.
  3. Vlasti koje pružaju pomoć moraju, prilikom davanja informacija navedenih u paragrafu 2. člana 2., dati obavijest o tome koji troškovi neće biti uključeni kao uobičajeni troškovi koji nastaju tokom same operacije, osim troškova pomenutih u paragrafu 2. člana 7.

Kao alternativa članu 6., može se koristiti niženavedeni tekst, zasnovan na bilateralnim konvencijama zaključenim između Savezne Republike Njemačke i Francuske i Luksemburga o uzajamnoj pomoći u slučaju katastrofa ili teških incidenata:

Član 6.

1. Troškovi koji nastanu kao rezultat pomoći koju pruže timovi za spasavanje ugovorne strane koja pruža pomoć u skladu sa članom 1. i članom 3., uključujući sve troškove nastale tokom gubitka, odnosno potpunog ili djelimičnog razaranja bilo kakve prateće opreme, neće biti plaćani od strane vlasti one ugovorne strane koja prima pomoć. U slučaju da se pomoć pruža putem aviona, ugovorna strana koja pruža pomoć može zahtijevati plaćanje od strane ugovorne strane koja prima pomoć u visini polovine onih troškova koji nastaju kao rezultat korištenja aviona.
2. Spasilačkim timovima ugovorne strane koja pruža pomoć će međutim, tokom trajanja operacije biti data ishrana i smještaj, kao i sve druge neophodne potrepštine, na trošak one ugovorne strane koja zahtijeva pomoć, ukoliko se njihove raspoložive zalihe potroše. Takođe će primati i svu neophodnu zdravstvenu pomoć.

Član 7.

1. Svaka šteta nanijeta osobama u vezi sa pomoći pruženoj po ovom sporazumu će, u svrhu kompenzacije štete, ići na trošak one ugovorne strane koja je zatražila pomoć na osnovu ovog sporazuma.
2. Međutim, odredbe paragrafa 1. neće se primijenjivati na štetu nanesenu licima ili vlasništvu stavljenim na raspolaganje ugovornoj strani koja je zahtijevala pomoć po ovom sporazumu.

Kao alternativa članu 7., može se koristiti niženavedeni tekst, zasnovan na bilateralnim konvencijama zaključenim između Savezne Republike Njemačke i Francuske i Luksemburga o uzajamnoj pomoći u slučaju katastrofa ili teških incidenata:

Član 7.

1. Svaka od ugovornih strana će se odreći svih zahtjeva za kompenzacijom od strane druge ugovorne strane za štetu nanесenu imovini koja joj pripada, u slučaju gdje je ta šteta bila nanесena od strane pripadnika spasilačkog tima druge ugovorne strane prilikom obavljanja dužnosti u vezi sa provođenjem ovog sporazma.
2. Svaka od ugovornih strana će se odreći svih zahtjeva za kompenzacijom od strane druge ugovorne strane u vezi teške ozljede ili smrti bilo kog člana spasilačkog tima do koje dođe prilikom obavljanja dužnosti u vezi sa provođenjem ovog sporazuma.
3. Ukoliko se na teritoriji one ugovorne strane koja je zatražila pomoć prouzrokuje ozljeda trećem licu od strane nekog člana spasilačke ekipe one ugovorne strane koja pruža pomoć, a prilikom obavljanja dužnosti, ugovorna strana koja je tražila pomoć preuzeće odgovornost za ozljedu u skladu odredbama koje se odnose na tu ozljedu na takav način kao da je ta ozljeda bila prouzrokovana od strane njene vlastite spasilačke ekipe.
4. Vlasti ugovornih strana će usko sarađivati u cilju razrješavanja zahtjeva za kompenzacijom po hitnom postupku. Naročito će razmjenjivati sve informacije kojima raspolažu o slučajevima ozljede definisanim u ovom članu.
5. Ovaj član će se takođe primijenjivati na zajednički organizovane vježbe spasilačkih ekipa.

N.B. Skrećemo pažnju stranama na činjenicu da ukoliko u sporazumima koje namjeravaju zaključiti ne zadrže oba člana, i član 6. i član 7., koji su predloženi kao alternativna, nego samo jedan od njih, moraju obezbijediti da onaj član koji bude zadržan bude kompatibilan sa drugim relevantnim članovima koji se tiču odgovornosti za troškove pomoći, odnosno za štetu nanесenu imovini i licima.

Član 8.

Operacije pomoći izvršene na osnovu ovog ugovora moraju se završiti u onom momentu kada vlasti koje su zatražile pomoć to zatraže.

Član 9.

Da bi se olakšala primjena ovog sporazuma, ugovorne strane će nastojati da organizuju redovne razmjene osoblja i redovne zajedničke vježbe obučenosti za odgovarajuće spasilačko osoblje.

Član 10.

Strane će informisati Generalnog sekretara Savjeta Evrope o sklapanju ovog sporazuma i prosljediće Generalnom sekretaru tekst ovog sporazuma.

Sporazum sklopljen u.....na dan.....na.....i.....jeziku u dva primjerka, pri čemu se oba teksta jednako vjerodostojna.

U ime lokalnih vlasti

U ime lokalnih vlasti

(regije)

(regije)

2.13. Model sporazuma o transnacionalnoj saradnji između škola i lokalnih zajednica

Ovaj model sporazuma tiče se saradnje u obliku partnerstva između dvije škole koje pripadaju različitim zemljama.

Ovaj sporazum omogućuje dosta labav i širok oblik transnacionalne saradnje, koja međutim pri tom stremi relativno ambicioznim ciljevima, u mjeri u kojoj je krajnja svrha trajna i prilično intenzivna saradnja zasnovana na solidnim obrazovnim i lingvističkim koncepcijama.

Uloga lokalnih vlasti sastoji se u tome da obezbijede opšti okvir za saradnju između lokalnih zajednica u kojima se te škole nalaze, kao i da pruže savjet po pitanju kulture, te materijalnu, finansijsku i kadrovsku podršku. Kao takve, lokalne vlasti su u punoj mjeri učesnici u ovoj vrsti saradnje.

Član 1.

Svrha ovog sporazuma je organizacija zajedničke akcije između škole NJ i zajednice DŽ sa jedne strane, i škole I i zajednice Z sa druge strane, a u namjeri da učenicima obje škole omogućí da imaju koristi od ovakve duboke transnacionalne saradnje među školama.

Ciljevi ove saradnje su:

- poboljšavanje poznavanja jezika partnerske zemlje i razvoj dvojezičnosti;
- uvođenje interkulturalnog pristupa nastavi putem eksperimenata i povišeno valorizovanje kulture partnerske zemlje tokom implementacije zajedničkih projekata;
- razvoj ličnih kontakata između nastavnika i učenika unutar školskih zajednica u pitanju.

Član 2.

Sredstava koja se koriste u svrhu ove saradnje su sljedeća:

- razmjena nastavnika;
- boravak učenika u partnerskoj školi, uz podršku porodica i lokalne zajednice ili lokalnih vlasti u pitanju;
- izvođenje zajedničkih projekata od strane učenika dvije partnerske škole (naročito u obliku «nastave o nasljeđu»);
- stavljanje naglaska na kulturu partnerskih zemalja u nastavi istorije, geografije, literature itd. u školama u pitanju;
- razmjena nastavnog materijala kao što su geografske karte, knjige, časopisi, kasete i audiovizuelna pomagala;
- razvoj programa intenzivnog ranog učenja jezika partnerske zemlje;
- organizacija sportskih aktivnosti i takmičenja za učenike škola u pitanju;
- organizacija vanškolskih aktivnosti za učenike škola u pitanju.

Član 3.

Školske vlasti koje potpisuju ovaj sporazum moraju obezbijediti da saradnja o kojoj govori ovaj sporazum bude integrisana u organizaciju njihovih škola, naročito u pogledu nastavnih planova i programa, metoda nastave, vanškolskih aktivnosti i alternativnih aktivnosti.

Te vlasti moraju obezbijediti da nastavnici škola u njihovoj zemlji imaju na raspolaganju neophodna sredstva i vrijeme za uspostavljanje kontakata, razmjenu informacija, koordinisanje aktivnosti i organizovanje aktivnosti u vezi saradnje.

Te vlasti moraju nastojati da obuče nastavnike da koriste interkulturalni pristup nastavi, te da time pojačaju učinak saradnje o kojoj govori ovaj sporazum.

Te vlasti moraju preduzeti mjere da daju jeziku partnerske zemlje kako funkcionalnu tako i simboličnu ulogu u organizaciji i radu škola u pitanju.

Član 4.

Lokalne vlasti i zajednice koje potpisuju ovaj ugovor preuzeće na sebe obavezu da obezbijede materijalnu potporu i savjet programima školske saradnje koje obuhata ovaj sporazum.

One moraju obezbijediti da saradnja između škola po ovom sporazumu bude uključena u njihove ukupne programe saradnje i partnersrva.

One takođe moraju obezbijediti one šeme školske saradnje koje su u vezi sa njihovim iskustvom u datom kulturnom domenu.

Član 5.

U svrhu implementacije saradnje obuhvaćene ovim sporazumom, svaka od strana će dati svoj doprinos u sredstvima definisanim u tekstu dodatka ovom dokumentu

Što se lokalnih zajednica tiče, njihov doprinos tom sporazumu o saradnji može obuhvatiti:

- finansiranje (pokrivanje troškova putovanja, naknada nastavnicima izvana itd.);
- snabdijevanje opremom;
- davanje kadra;
- stavljanje na raspolaganje prostora za školske i vanškolske aktivnosti ili smještaj nastavnika i učenika koji sudjeluju u razmjenama;
- pokrivanje troškova sekretarskih usluga;
- itd.

Što se tiče školskih vlasti, kao i samih škola, ovi doprinosi se mogu sastojati od obezbjeđivanja osoblja, prilagođavanja nastavnih planova i programa, kao i predmetne nastave, pružanja usluga, finansiranja, pokrivanje troškova učenicima partnerske škole itd.

Član 6.

Programa aktivnosti za svaku godinu mora biti odobren od strane strana iz ovog sporazuma. U njemu treba navesti koje će akcije biti preduzete, koja će sredstva biti korištena, kao i koliki je doprinos svakog potpisnika.

Član 7.

Komitet sastavljen od predstavnika školskih vlasti i lokalnih vlasti ili zajednica koje su potpisale ovaj sporazum, kao i predstavnika roditelja učenika, nadgledaće implementaciju ovog sporazuma o saradnji.

Tačan sastav ovog komiteta definisan je u dodatku ovom tekstu.

Ovaj komitet će pripremiti programe godišnje aktivnosti iz člana 6., razmatraće pitanja koja se tiču praktične organizacije i izvršenja programa, vršiće koordinaciju među vanjskim saradnicima i vršiće procjenu preduzetih aktivnosti.

Ovaj komitet može formirati potkomitete i radne grupe.

Član 8.

U kontekstu ovog sporazuma, nastavnici date škole mogu biti upućeni kao pomoć partnerskoj školi. U tom slučaju oni će se nalaziti pod naležnošću škole domaćina. Ugovor o njihovom stavljanju na raspolaganje mora definisati uslove u pogledu plaćanja troškova u vezi sa ovim.

Član 9.

U slučaju da tokom programe saradnje organizovanih u skladu sa ovim sporazumom učenici ili nastavnici naprave neku štetu, škola koja je odgovorna za aktivnosti tokom kojih ta šteta nastane obeštetiće oštećenu stranu, pri tome ulažući tužbu protiv bilo koje treće strane koja je odgovorna, ukoliko to odgovara datoj situaciji.

Član 10.

Dodaci ovom sporazumu mogu se revidovati svake godine s ciljem da se uzme u obzir razvoj saradnje.

Član 11.

Ova sporazum se zaključuje na šestogodišnji period, te se dalje automatski obnavlja na periode od tri godine. Taj sporazum može biti raskinut od strane bilo koje od strana, pod uslovom da o tome da prethodnu obavijest godinu dana unaprijed.

2.14. Model sporazuma o uvođenju prekograničnog nastavnog plana i programa

Svrha ovog veoma originalnog modela sporazuma je uvođenje intenzivne saradnje među školskim vlastima sa obje strane granice, a u namjeri da se formiraju, uz pomoć teritorijalnih

zajednica ili vlasti, prekogranični razredi u kojima djeca koja dolaze sa bilo koje strane granice pohađaju školu zajedno. Ovi razredi će biti smješteni u već postojeće škole, bez da se pri tom formiraju bilo kakve nove škole, a putem jednostavne redistribucije resursa i razmjene nastavnog osoblja. Lokalne zajednice i vlasti će direktno učestvovati u ovom obliku saradnje kao pogonska snaga, dajući pri tom i dodatnu pomoć (na primjer, finansiranje školskog prevoza ili specifične naknade) i kao partneri u primjeni interkulturalnog i dvojezičkog pristupa u nastavnim programima.

Ova vrsta sporazuma će se prema tome zaključivati između školskih vlasti i nadležnih lokalnih vlasti sa obje strane granice.

Član 1.

Svrha ovog sporazuma je definisanje uslova koji su potrebni za izvršavanje nastavnog plana i programa koji je zajednički djeci i učenicima iz oblasti DŽ (sa jedne strane granice) i oblasti (sa druge strane granice).

(Fakultativna odredba: ovaj sporazum će se zaključiti unutar konteksta sporazuma o saradnji, zaključenog između države DŽ i države I u cilju unapređenja prekogranične školske razmjene kao nastavka sporazuma o saradnji između lokalnih zajednica A i B.)

Cilj je da se omogući djeci na koju se ovo odnosi da dobro ovladaju jezikom i kulturom svake od zemalja u pitanju, te da steknu akademska znanja koja su karakteristična za obrazovni sistem svake od zemalja, kako bi mogli bez većih poteškoća pohađati nastavu unutar svako od ovih obrazovnih sistema.

U ovom cilju, djeca koja dolaze iz dvije pogranične oblasti koje dijele ovaj nastavni plan i program moraju pohađati školu zajednički i dobivati isto obrazovanje, koje će biti pruženo dijelom sa jedne strane granice, a dijelom sa druge strane granice od strane nastavnika iz obje školske oblasti u pitanju.

Školske vlasti i lokalne zajednice preuzeće na sebe obavezu da olakšaju razvoj ovakvog nastavnog plana i programa, a u skladu sa njihovim ovlastima i sredstvima koja imaju na raspolaganju.

Član 2.

Djeca koja slijede ovaj prekogranični nastavni plan i program će, sa administrativne tačke gledišta, biti upisivana kao učenici datog školskog sistema svake zemlje i imaće pravo samo na dio nastave koju svaka od ovih zemalja obezbjeđuje.

Član 3.

Komiteta sastavljen od predstavnika školskih vlasti dviju država i lokalnih zajednica u pitanju, kao i od predstavnika roditelja učenika, te eventualno kvalifikovanih pojedinaca, rukovodiće ovim nastavnim planom i programom.

To rukovođenje će obuhvatiti:

- izbor djece kojima je dozvoljeno da prate taj nastavni plan i program,
- vaze razvoja nastavnog plana i programa,
- davanje odobrenja nastavnicima i vanjskim saradnicima uključenim u nastavni plan i program,
- definisanje sadržaja nastave i drugih školskih aktivnosti,
- imenovanje osoba koje su u administrativnom i obrazovnom domenu odgovorne za dati nastavni plan i program,
- koordinisanje i usklađivanje raznih vanjskih saradnika,
- praktičnu organizaciju nastavnog plana i programa,
- nadzor i procjenu,
- arbitražu u slučaju spora.

Dužnosti komiteta će uključivati izbor onih školskih aktivnosti, a u skladu sa onim obavezama preuzetim u kontekstu članova 4. i 5., za koje će svaka od školskih vlasti biti odgovorna, kao i izbor prostora koji će se za to koristiti.

Tačan sastav komiteta definisan je u dodatku ovom dokumentu. Komitet može formirati potkomitete i radne grupe da bi se omogućio nadzor nad gore pomenutim aspektima. Komitet će usvojiti pravilnik kojim se definišu uslovi njegovog rada.

Komitet će donositi odluke na osnovu dvotrećinske većine glasova svojih članova. Međutim, one odluke koje se tiču obezbjeđenja sredstava koja su dodatna u odnosu na ona sredstva koja se definišu u dodacima pomenutim u članovima 4. i 5., biće podložne prethodnoj saglasnosti školskih vlasti, odnosno zajednice koja treba da obezbijedi ta sredstva.

Odluke komiteta biće primjenjivane od strane jednog nastavnika i jednog administrativnog lica koji će za tu primjenu biti nadležni, odnosno od strane njihovih zamjenika, koji će osiguravati da se nastavnim planom i programom na ispravan način rukovodi. Naimenovanja će biti podložna odobravanju od strane školskih vlasti dviju država. Ova lica će zajednički sastavljati godišnji izvještaj on apredku.

Član 4.

U skladu sa sadržajem nastavnog plana i programa definisanog od strane komiteta iz člana 3., svaka od školskih vlasti će obezbjeđivati jedan dio nastave na taj način što će primjenjivati vlastite školske programe i pedagoške metode, dajući na raspolaganje u tu svrhu svoje nastavnike, nastavni materijal kao i prostorije koje joj stoje na raspolaganju za taj prekogranični nastavni plan i program.

U kontekstu ovog nastavnog plana i programa nastavnici iz jedne zemlje mogu biti stavljeni na raspolaganje školskoj upravi iz druge zemlje. Oni će prema tome biti stavljeni pod nadležnost školskih vlasti administracije zemlje domaćina. Sporazum o stavljanju na raspolaganje mora definisati uslove pod kojima će se isplaćivati troškovi u vezi sa ovim.

Svaka od školskih vlasti dviju država davaće jednak doprinos razvoju nastavnog plana i programa, bez obzira na broj djece koja dolaze iz svake od ovih država.

Dodatak ovom dokumentu pokazuje predmet i obim preuzetih obaveza u terminima osoblja, opreme i prostora svake od školskih vlasti.

Napomena: Ovaj dodatak može predvidjeti da se sredstva daju po fazama, a u zavisnosti od razvoja samog nastavnog plana i programa.

Član 5.

Lokalne zajednice koje potpisuju ovaj sporazum preuzimaju na sebe obavezu da obezbijede materijalnu i finansijsku pomoć, te pomoć u kadrovima, ukoliko je to potrebno, za implementaciju prekograničnog nastavnog plana i programa.

U dodatku se precizno navode doprinosi svake od ovih lokalnih zajednica.

Napomena: Ova pomoć se takođe može odnositi i na prostorije, nastavni materijal, školski transport, smještaj nastavnika, finansiranje, stavljanje osoblja na raspolaganje drugoj školi itd.

Član 6.

Nastavnici koji pripadaju dvjema školskim administracijama ove dvije države, kao i vanjski saradnici angažovani od strane lokalnih vlasti u pitanju, sačinjavaju jedinstven nastavni tim, koji će se pobrinuti da doprinosi budu koordinisani i da se međusobno dopunjavaju, a pod vođstvom predstavnika imenovanih od strane komiteta, kao što je to precizirano u članu 3.

Član 7.

Nastavni plan i program će biti tako oblikovan da garantuje jednakost jezika, kultura i obrazovnih tradicija ove dvije zemlje.

Školske aktivnosti kao i predmeti koji se predaju moraju biti raspoređeni na dva jezika. Svi učenici koji slijede nastavni plan i program moraju dobiti isto obrazovanje, osim u slučajevima kada je pojedinim učenicima potrebna dodatna nastava, te u slučajevima izbornim predmeta.

Prve faze razvoja opisane su u dodacima, a naknadno će biti detaljnije precizirane od strane komiteta iz člana 3.

Napomena: Djeca će se po pravilu uključivati u nastavni plan i program još u predškolskoj fazi. Prvi razredi koje treba formirati biće prema tome početni razredi osnovnoškolskog obrazovanja, pri čemu će se novi razredi formirati kako djeca budu napredovala ka višim nivoima datog školskog sistema. Međutim, u zavisnosti od lokalnih okolnosti, a naročito od prisustva starije dvojezične djece, nastavni plan i program može započeti i na nekom višem nivou.

Član 8.

Biće organizovane dodatne i vanškolske aktivnosti uz pomoć školskih vlasti, lokalnih zajednica i roditelja učenika, a s ciljem da se jezik i kultura dviju zemalja u pitanju učine pristupačnijim učenicima koji prate nastavni plan i program, kao i u cilju jačanju veza između djece.

Član 9.

Školske vlasti će, na svim nivoima nastave pomoći učenicima koji su bili uključeni u ovaj prekogranični nastavni plan i program da se ponovo uključe u redovni nastavni plan i program bilo koje od zemalja, ukoliko njihovi roditelji tako zatraže, odnosno ukoliko napuste graničnu oblast.

Nakon što učenici završe srednje obrazovanje, školske vlasti i osobe koje su nadležne za nastavni plan i program će nastojati da pomognu ovim učenicima da se pripreme za završne ispite.

Član 10.

U slučaju da učenici ili nastavnici nanesu neku štetu tokom njihovih aktivnosti u vezi prekograničnog nastavnog plana i programa, škola koja je odgovorna za tu aktivnost tokom koje je ta šteta nastala kompenzovaće određeno lice, a pri tome podnoseći sudsku tužbu protiv bilo kojeg trećeg lica koje je odgovorno, ukoliko to odgovara datoj situaciji.

Član 11.

Dodaci ovom dokumentu u kojima se precizira sastav komiteta iz člana 3., stadij razvoja nastavnog plana i programa kao i doprinos vlasti zajednica koje potpisuju biće revidirani jedanput godišnje najkasnije u roku od tri mjeseca prije početka svake školske godine, s ciljem da se uzme u obzir napredovanje projekta.

Član 12.

Ovaj sporazum je zaključen na period od šest godina i automatski će se obnavljati na trogodišnje priode. Sporazum može biti raskinut od strane bilo koje od strana, pod uslovom da se da prethodna obavijest godinu dana unaprijed.

2.15. Model sporazuma o prekograničnoj ili međuteritorijalnoj saradnji u vezi korištenja zemljišta duž prekograničnih rijeka

(vidjeti paragraf 1.13)